

1. EKONOMIA SUSPERRALDIAREN URTEAN

1.1 Pandemia atzean uzten

Oro har, 2020. urtea covid-19arena izan zen, eta 2021a, berriz, munduko susperraldiarena. Horrek ez du esan nahi gaixotasuna desagertu denik eta gizartean edo ekonomian eraginik ez duenik. Ondorioak izaten jarraitzen du, baina munduak berarekin bizitzen ikasi du, beste gaixotasun batzuekin egiten duen bezala. Aldaera berrienak, omicrona kasu, kutsakorragoak dira, baina haien hilgarritasuna aurrekoak baino txikiagoa izaten ari da.

Pandemiaren azken zifrek gertakari biriko horrek munduan izan duen aparteko eragina agerian uzten dute. Kalkuluen arabera, jadanik 544 milioi kasu hauteman dira mundu osoan, eta 6,3 milioi heriotza gertatu dira. Herrialde bakoitzak hartutako neurrietan izan duen permisibitatearen arabera, heriotzen balantzea oso desberdina izan da. Muturreko bi adibide jartzearen, Txinan oraindik ere covid zeroaren politika aplikatzen ari da; horren bidez, edozein agerraldi, txikia izan arren, berehala erantzuten da mugikortasunaren murrizketekin, kontaktuen miaketarekin eta biztanleriaren konfinamenduekin, baita oso populatuak diren hirietan ere, Shanghain berriki gertatu den bezala. Neurri horiek munduko ekonomian izan duten eragina oso garrantzitsua izan da eta da oraindik ere, herrialde hori munduko fabrika nagusia baita. Egin diren kalkuluen arabera, Txinan 225.000 kasu pasatxo zenbatu dira, eta gaixotasunak eragindako heriotzak 5.226 izan dira orain arte.

Kontrako noranzkoan, AEBetako erantzuna motela izan zen eta birusa azkar hedatu zen herrialdean. Presidentearen aldaketak beste ikuspegi bat ekarri zuen, eta maskaren erabilera, urruntzea eta txertaketa izan ziren jardueraren ardatzak, baina ezin izan du saihestu 88 milioi pertsona inguruk gaixotasuna hartzea herrialdean eta milioi bat pertsona inguru hiltzea. Hasierako eredu

estatubatuarrari jarraitu zion beste herrialde bat Brasil izan zen. Gaur egungo datuen arabera, 31,7 milioi pertsona kutsatu dira eta 669.000 heriotza eragin ditu gaixotasunak herrialde horretan. Indiak emandako erantzuna ere eskasa izan da, eta 43,3 milioi pertsona kutsatu direla eta milioi erdi baino gehiago hil direla kalkulatzen da.

Europako herrialdeak bat etorri ziren Osasunaren Mundu Erakundearen (OME) gomendioekin, eta birusaren transmisioa saihesterik izan ez zuten arren, heriotzak txikiagoak izan ziren, baina oso garrantzitsuak. Hori horrela izanda, Frantzian 30 milioi kutsatu baino gehiago izan dira, 149.000 hildakorekin. Alemanian, berriz, 27,2 milioi kasu eta 140.000 heriotza inguru izan dira, Erresuma Batuan 22,5 milioi kutsatze eta 179.000 hildako, eta Espainian, orain arte, 12,5 milioi pertsona kutsatu dira, 107.000 hildakorekin.

Ez dakigu zenbat pertsona kutsatu diren mundu osoan; izan ere, gorabidean dauden herrialde askotako erregistroak ez dira oso zorrotzak, baina zenbait kalkuluren arabera, munduko biztanleen %10ek dagoeneko izan dute birusa. Alderdi kaltetuenetako bat irakaskuntza izan da, herrialde baten produktibitatearen gakoetako bat baita. Gutxi gorabeherako kalkulu baten arabera, 2.200 milioi ikasle egon dira uneren batean ikastetxe eta unibertsitateen itxieren eraginpean. Halaber, biztanleriaren herena konfinatuta egon da denbora batez. Txertoen etorrerak ahalbidetu zuen egoera bideratzea. Orain arte, munduko biztanleen %66k, hau da, 5.180 milioi pertsonak, dosi bat jaso dute gutxienez.

Testuinguru horretan, Euskadi ez da salbuespena izan, eta pandemiaren osasun ondorioak jasan ditu, Europako gainerako herrialdeak bezala. Kalkuluen arabera, 726.000 pertsonak baino gehiagok izan dute birusa lurralde honetan. Horietatik 7.000 pertsona baino gehiago hil dira. Adineko pertsonak dira ahulenak covid-19aren aurrean, eta heriotza horietatik 6.000 pertsonak baino gehiagok gutxienez 70 urte zituzten.

EAEko herritar gehienek txertoa hartzea erabaki zuten. Eskuragarri dagoen informazioaren arabera, autonomia erkidego honetara 4,5 milioi txerto inguru iritsi dira, eta horien %98,3 inokulatu egin dituzte. Euskadin bizi diren 2,1 milioi pertsonetatik 1,9 milioik pauta osoa hartu dute, eta 1,2 milioik oroitzapen dosia ere jaso dute. Txertaketa ehunekoak oso handiak dira helduen artean (12 urtetik gorakoek artean, %95ek pauta osoa jaso dute), baina 5 eta 12 urte bitartekoek artean behera egin du, konplikazio gutxien izan duen adin taldea baita. Adin talde horretan, %50ek soilik jarri du dosi bat gutxienez, eta %40k du dosi osoa.

1.2 Munduko ekonomia jardueraren eta EAEko ekonomiaren ingurunearen portaera

2021. urtea susperraldiarena izan zen, eta bikaina izan zen hazkunde ekonomikoaren ikuspegitik. 2020ko martxoan koronabirusaren agerpenak ekarri zuen shockaren ondorioz, planeta atzeraldi larri batean sartu zen, eta susperraldia 2021. urtean iritsi zen, aurrekaririk gabeko estimulu sorta baten eskutik, bai zergen aldetik, bai moneta neurrien aldetik. 2021eko balantzerako NDFk aurkeztu dituen lehen aurreikuspenen arabera, munduko BPGaren hazkundea %6,1ekoa izan zen, hamarkadetako tasarik altuena baita. Ekonomiaren gorakada are handiagoa izango zen, udatik aurrera agertu ziren hornikuntza kateetako botila lepoek eta lehengaien eta produktu energetikoen garestitzeak geldiarazi ez balute.

Gobernu eta banku zentralen laguntza paketeekin batera, 2021eko susperraldi ekonomikoaren beste eragile nagusia koronabirusaren aurkako lehen txertoen etorrera izan zen. Munduko biztanleriaren zati handi baten immunizazioak, batez ere herrialde garatuetan, aukera eman zuen ekonomiak berriro irekitzeko eta hainbat sektore nolabait normalizatzeko, hala nola garraioa eta turismoa. Txertaketa ezinbestekoa izan da andui berriak kontrolatzeko, batez ere omikrona, 2021eko azarotik nagusi den anduia baita; izan ere, txerto horiek gabe, ospitaleko tentsioak eta murrizketek beste oztopo bat izango ziren munduko ekonomiak aurrera egin zezan.

Prezioak izan ziren bilakaera ekonomikoaren beste baldintzatzaile nagusia. Atzeraldi Handiaren ondoren, prezioek arazo izateari utzi zioten, eta, horri esker, banku zentralek dirua erruz injeztatu zuten merkatuetan, eta interes tasak eremu ezezagunetara jaitsi zituzten, inflazioaren gorakadaren beldurrik gabe. Egoera horrek, hala ere, ustekabeko aldaketa bizi izan zuen 2021ean. Aldi berean, energiaren prezioak altuagoak izan ziren, neurri batean eredu jasangarriago baterako trantsizioak bultzatuta, munduko produktuen garraioan botila lepoak agertu ziren, eta eskaintza ezinean ibili zen munduko eskariaren errebote handia asetzeko (lantegi askok ahalik eta gehien murriztu zituzten inbentarioak koronabirusaren ostean), susperraldi ekonomikoarekin batera sortu zena. Arrazoi horiengatik guztiengatik ekonomia gehien inflazioa nabarmen handitu zen. AEBetan, adibidez, 2021eko abenduan prezioak %7,0 igo ziren urte arteko tasan, eta 2022ko martxoan %8,5era igo ziren, herrialdeko 41 urteko KPlaren erregistrorik altuenera, alegia.

Nazioarteko merkataritzak, berriz, nabarmen egin zuen gora 2021ean. Zehazkiago adierazita, munduko salgaien merkataritzaren balioa dolarretan %26,3 hazi zen eta 22,3 bilioi dolarretara hurbildu zen. Zerbitzuen merkataritzaren balioa, berriz, %15,0 handitu zen, 5,7 bilioi dolar gutxira. Ondasunen merkataritza globalaren eta zerbitzuen merkataritzaren bilakaera desberdin horren

arrazoia da ondasunen merkataritza nabarmen handitu zela automobilgintzaren, produktu elektronikoen eta kanpoko gaien eskari handiari esker, hori guztia hornidura katean urtearen bigarren erdian botila lepoak izan arren; zerbitzuen merkataritza, berriz, motelago suspertu zen, pandemiak oraindik indarrean zituen murrizketek eraginda. Izan ere, salgaien merkataritzak pandemiaren aurreko maila berreskuratu eta gainditu zuen 2021ean; zerbitzuen merkataritzak, ordea, 2019ko mailen azpitik jarraitu zuen (%5,0 beherago), eta tasa hori %47,0ra igotzen da turismoaren segmentuaren kasuan, Munduko Merkataritza Erakundearen (MME) datuen arabera.

Munduko ondasunen merkataritza eremuka
5. taula

Urte arteko aldakuntza tasak eta mila milioi AEBetako dolarrak

	Esportazioak				Inportazioak			
	Balioa	Aldakuntza tasak			Balioa	Aldakuntza tasak		
	2021	2019	2020	2021	2021	2019	2020	2021
Mundua	22.283,8	-2,8	-7,2	26,3	22.518,8	-2,6	-7,5	26,0
Ipar Amerika	2.752,2	-0,6	-12,4	23,3	3.959,9	-1,8	-8,1	23,1
AEB	1.754,6	-1,3	-13,3	23,1	2.937,1	-1,8	-6,3	22,0
Erdi eta Hego Amerika	717,9	-5,8	-9,1	33,8	741,6	-5,0	-16,0	41,7
Brasil	280,8	-4,6	-5,4	34,2	234,7	0,2	-13,9	41,1
Europa	7.980,8	-2,8	-6,3	22,0	7.995,9	-2,9	-6,3	23,0
Europar Batasuna	6.625,6	-2,8	-6,0	21,0	6.456,9	-3,6	-7,0	25,3
EBE (*)	652,3	-4,2	-19,8	43,8	458,8	5,1	-7,6	24,6
Errusia	494,0	-5,4	-20,6	48,2	303,9	2,0	-5,6	26,8
Africa	547,3	-5,6	-17,5	38,7	630,1	-0,1	-13,7	24,4
Ekialde Hurbila	1.131,8	-8,8	-24,7	40,5	819,4	2,1	-12,6	21,8
Asia	8.501,6	-1,9	-1,4	27,2	7.913,1	-3,8	-6,4	30,1
Txina	3.364,0	0,5	3,6	29,9	2.687,5	-2,7	-0,6	30,1
Japonia	756,0	-4,4	-9,1	17,9	769,0	-3,7	-11,9	21,0
India	395,4	-0,1	-14,8	43,1	572,5	-5,5	-23,2	53,4

(*) Estatu Burujabeen Erkidegoa.

Iturria: Munduko Merkataritza Antolakundea (MMA) eta UNTAC.

Eremuka, guztiek izan zituzten gehikuntza tasa apartak, bai 2020an izandako truke maila txikiarekiko oinarritzko konparazio efektuaren ondorioz, bai eremu guztietako salmenten bilakaera bikainaren ondorioz (2021ean marka berriak izan zituzten esportazioen mailan). Gainerakoen gainetik, Ekialde Ertaineko (%40,5), Afrikako (%38,7), Erdialdeko Amerikako eta Hego Amerikako (%33,8) esportazioen ibilbidea nabarmendu zen. Ekialde Ertainean, esportazioen igoera handia energiaren prezioen gorakadak baldintzatu zuen, batez ere erregaiarenak, zeinaren salmenta berriro ere indartsu hazi baitzen mugimenduen murrizketak kendu eta muga guztiak ireki ondoren. Baliabide naturaletan aberatsak diren eskualdeek ere esportazioen hazkunde tasa handiak eskuratu zituzten. Hori izan zen Afrika eta, Latinoamerika eta Karibeko kasua. Bi eskualdeetan, beren oinarritzko esportazio produktu nagusietako batzuen prezioen igoeraz gain, Txinak, AEBek eta Europar Batasunak inportazioen eskari handiagoak ere mesede egin zien.

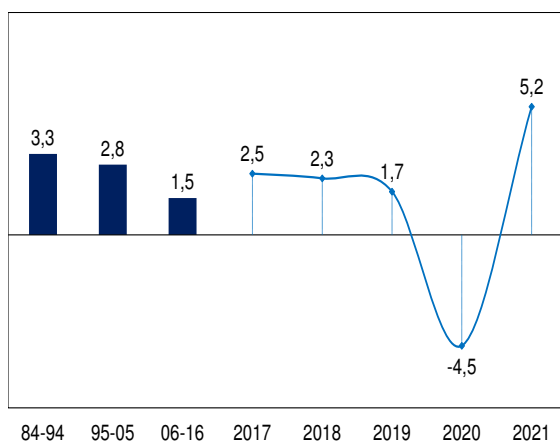
Bestalde, Asiak ere gora egin zuen munduko batez bestekoaren gainetik, ondasunen fabrikazioan izan zuen paper nabarmenari lotuta. Zehatz-mehatz adierazita, eremu horrek 8.500 bilioi dolar baino gehiagoko produktuak saldu zituen, kanporako esportazioak %27,2 handituz. Txinak %29,9 handitu zituen salmentak, nazioarteko merkataritza berriro irekitzeak, pandemiaren aurkako borrokarekin lotutako produktuen salmentak (maskara kirurgikoak, esaterako) eta produktu mekaniko eta elektronikoen salmentak bultzatuta. Inportazioak ere indartsu hazi ziren arren (urte arteko %30,1), Txinako merkataritza balantza superabitariora izan zen eta 676.500 milioi dolarreko errekorra izan zuen.

Ekonomia aurreratuetan, merkataritza munduko batez bestekoaren zertxobait azpitik hazi zen, baina, hala ere, gehikuntza tasak indartsuak izan ziren. Horrela, AEBetako esportazioak %23,1 hazi ziren eta Europar Batasunekoak, berriz, %21,0. Zerga pizgarrien pakete erraldoiek bi eremuetako salmentak bultzatu zituzten.

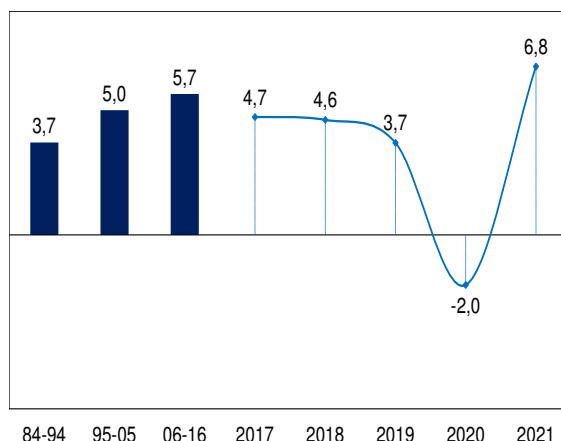
Jarduera ekonomikoak ere gorakada handia izan zuen, baina susperraldia ez zen lineala edo uniformeak izan. Lehen seihilekoan tasa harrigarriki altuak eskuratu ondoren, kasu askotan jardueraren hazkundera bi digituko eta aurrekaririk gabeko mailetaraino ekarri zutenak, urteko bigarren seihilekoan herrialdeek erritmo motelagoan egin zuten gora. Hazkunde tasa txikiago horiek normalizazio prozesu bati egokitu zitzaizkion, oinarritzko ondorioak desagertu, murrizketak kendu eta estimuluak murriztu ahala. Halaber, ondasunen eskaria nabarmen handitu zen ekonomiak berriro ireki zirenetik, eta eskaintza erritmo horri jarraitzeko gai ez izateak itotze puntuak eragin zituen ekoizpen kateetan, eta energiaren eta lehengaien prezioak igo egin ziren. Hala ere, urteko balantzeak oso positiboak izan ziren.

Barne produktu gordina. Urte arteko aldakuntza tasak
4. irudia

Ekonomia aurreratuak

Garatu gabeak

Iturria: NDF.

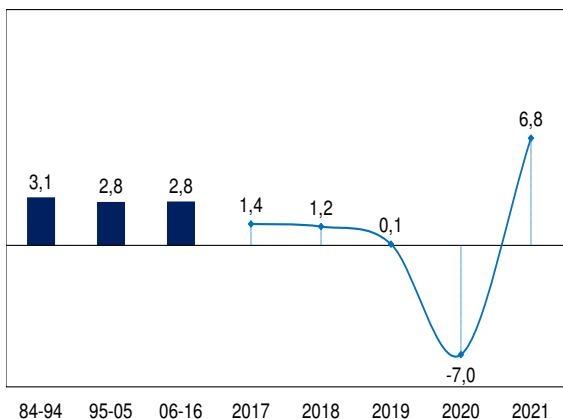
Zehazkiago, Latinoamerikan, susperraldia kanpoko faktoreek bultzatu zuten nagusiki, hala nola bazkide komertzial nagusien hazkundeak eta lehengaien prezioen dinamika positiboak, haien batez besteko historikoaren gainetik kokatu baitziren. Barne mailan, immunizazioaren aurrerapenak, zenbait herrialdetan (Txilen eta Kolonbian, esaterako) zerga alorreko bultzada jarraitzeak eta 2020an aurrezkiak metatzeak ere sendotu zuten hazkundera. Horren guztiaren ondorioz, 2021eko BPGa %6,8 hazi zen, tasa garrantzitsua, baina ez zen nahikoa izan pandemia hasi aurreko mailak berreskuratzeko. Hala ere, susperraldia desberdina izaten ari da herrialdeen artean. Brasileko (%4,6) eta Txileko (%11,7) ekonomiek politika ekonomikoen babes handia jaso zuten eta mugikortasuneko murrizketa txikiagoak izan zituzten, lehen kasuan, eta txertaketa erritmo handiagoa erregistratu zuten, bigarrenean, 2019. urtearen amaierako BPGaren maila berreskuratu zuten 2021ean; Mexiko (%4,8) eta Argentina (%10,2) herrialdeek, berriz, 2022. urtearen amaierara arte itxaron beharko dute, gutxienez, berriro hartzeko.

Asiari dagokionez, 2020an gutxien hondatutako eremua izan baitzen, %7,2 hazi zen 2021ean. Txinan, agerraldiakiko zero tolerantziaren ikuspegiak eta higiezinaren sektorearen arazoak barne eskaria eta, batez ere, inbertsioa baldintzatu zituzten, eta horrek garrantzi berezia eman zion BPGaren hazkunderari urtearen azken txanpan. Hala eta guztiz ere, 2021ean jarduera ekonomikoa

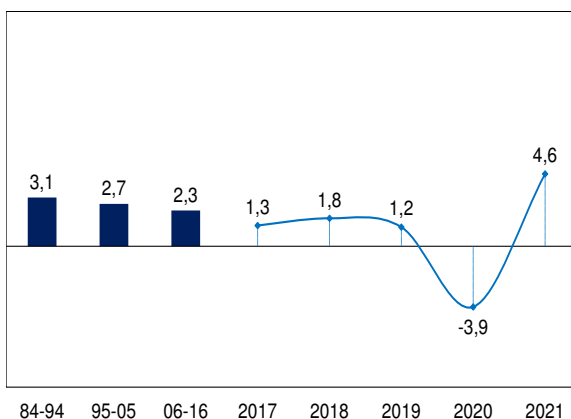
%8,1 hazi zen. Indian, jarduera ekonomikoak %8,9 egin zuen gora, batez ere esportazio handiek eta inbertsio pribatuak bultzatuta, kontsumo pribatuak dinamismo txikiagoa erakutsi baitzuen. Indiako pizgarri fiskal ugariak eta pandemiari emandako osasun arloko erantzunek, zalantza hasiera baten ondoren, haren eraginkortasuna erakutsi zuten 2021ean, herrialdearen etengabeko susperraldia babestu zuten eta covid-19aren krisiaren inpaktu iraunkorrak arintzen lagundu zuten.

Herrialde garatu gabeen BPGa. Urte arteko aldakuntza tasak
5. irudia

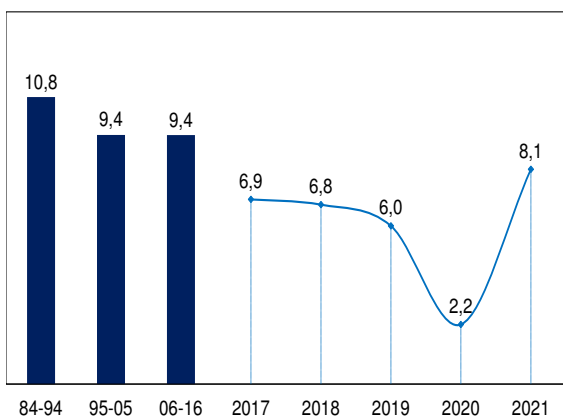
Amerika Latinoa

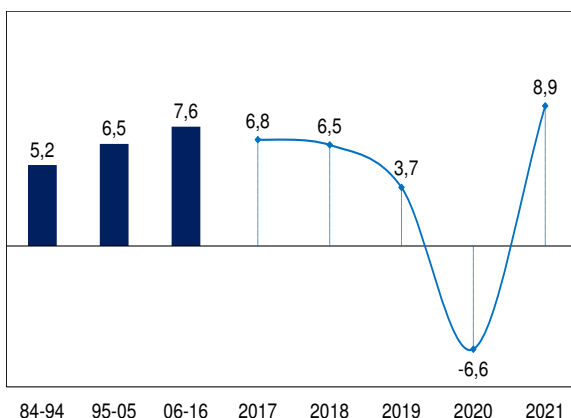
Brasil

Txina

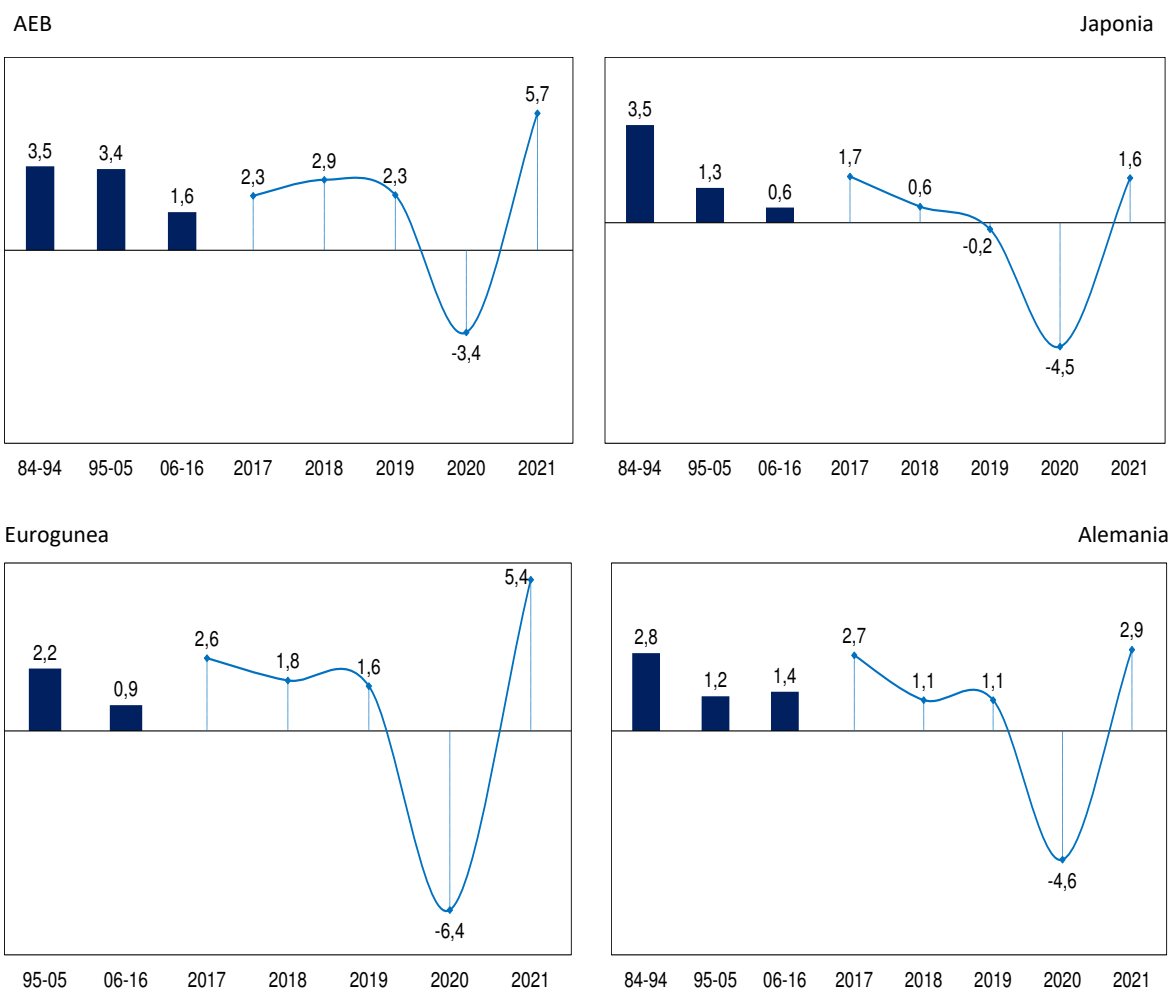
India

Iturria: NDF.

Japoniak, bere aldetik, hazkunde batekin (%1,6) amaitu zuen 2021. urtea, nahiz eta birusaren ondorengo ondoko olatuak geldiarazteko hiru hilean behin hartutako neurrien ondorioz gorabeherak izan, batez ere kontsumoari kalte egin ziotenak, eta hornidura kateko arazoek industria ekoizpenaren erritmoa murriztu zuten. Alde positiboan, esportazioak nabarmendu ziren, munduko makineriaren eskari handiari esker sendo agertu baitziren. Aurreikuspenen arabera, txertaketa tasak, beste herrialde garatu batzuetako mailetatik gertu, eta zerga zein diru laguntza etengabeak pandemia aurreko BPGaren mailak berreskuratzea ahalbidetuko dute 2022an.

Ekonomia aurreratuen BPGa. Urte arteko aldakuntza tasak
6. irudia

Iturria: NDF eta Eurostat.

Gainontzeko ekonomia aurreratuen bilakaera aipatu denaren antzekoa izan zen. Jarduera ekonomikoa 2021ean hasi zen hazkunde erritmo sendoekin, baina horiek dinamismoa galduz joan ziren covid-19aren agerraldi berriak sortu ahala eta urtean zehar gero eta gehiago agertu ziren bi fenomeno areagotu ahala. Fenomeno horiek, neurri handi batean, pandemiaren ondoren ekonomiak berriro irekitzearen ondorio dira: hornidura kate globalerako tentsioak, eskaria berreskuratzearen ondorioz, eta ekoizpen prozesuetan, baina baita kontsumoko saskian ere, parte hartzen duten ondasun kopuru handi baten garestitzea.

Garatzeko bidean dauden herrialdeentzat azaldu den bezala, ekonomia aurreratuen artean ere susperraldia heterogeneoa izan zen. Hain zuzen ere, horietako batzuek bakarrik lortu zuten osasun krisiaren aurreko BPGaren mailak berreskuratzea. AEBek 2021eko hirugarren hiruhilekoan gainditu zuten langa hori (2019ko laugarren hiruhilekoko baino 1,4 puntu handiagoa izan zen), eta Europar Batasunak eta euroguneak 2021eko laugarren hiruhilekora arte itxaron behar izan zuten krisian galdutako aberastasuna eta enplegua berreskuratzeko. Hala ere, balantze orokorra gorabehera, Espainia, Italia, Portugal eta Alemania, beste herrialde batzuen artean, ez ziren gai izan pandemia aurreko jarduera maila 2021ean berreskuratzeko.

AEBak %5,7 hazi ziren 2021ean, 1984tik izan duen gehikuntza tasarik handiena baita. Erreserba Federalak espero zuena baino hazkunde handixeagoa izan zen, erakundeak %5,5eko gorakada aurreikusi baitzuen, baita Nazioarteko Diru Funtsak (NDF) proiektatu zuen tasarena ere, %5,6 espero baitzuen. Familien kontsumoaren erritmo onak (AEBetako ekonomiaren ia hiru laurdenak biltzen baititu agregatu horrek eta iaz %7,9 handitu zen) eta inbertsio pribatuak (%9,8) babestu zuten hazkunde hori.

Euroaren eremuan, herrialdeen bilakaera oso antzekoa izan zen. Horietan guztietan, kontsumo pribatua izan zen hazkunderen bultzagile nagusia, eta, batez ere, geroraturako eskariak babestu zuen. Inbertsioa izan zen beste zutabea, herrialde gehienetan sendo agertu zena. Alemania izan zen salbuespena. Botila lepoekiko duen esposizio handiak –iazko une batzuetan enpleguaren sektorearen ia %90ek aitortu zuen hornikuntza arazoak zituela– dinamismo txikiagoa azaltzen du. Gastu publikoak ere ekarpen handia egin zuen. Horren guztiaren ondorioz, eremua osatzen duten herrialdeen hazkunde tasak Alemanian erregistraturako %2,9tik Irlandan lortutako %13,5era bitartekoak izan ziren, tartean Espainia (%5,1), Italia (%6,6) eta Frantzia (%7,0) zeudela.

Enpleguaren susperraldiak ere aipamen berezia merezi du. Eurostatek argitaraturako datuen arabera, euroguneak %7,0ko langabezia tasarekin amaitu zuen 2021. urtea abenduan, hau da,

hamarren bateko hobekuntza aurreko hilaren aldean, eta langabezia tasarik txikiena moneta batasunean erregistro historikoak daudenetik, hau da, 1998ko apiriletik. Beheranzko joera hori mantendu egin da 2022ko lehen hilabeteetan. Zehatzago esanda, 2022ko martxoan %6,8ra jaitsi zen. Nolanahi ere, bi zifrak pandemia aurreko langabeziaren azpitik daude, orduan %7,4koa baitzen. Datu honek krisiari emandako erantzun kolektiboaren arrakasta erakusten du, hainbat mekanismoren bidez, horien artean ABEEE bezalako figurak nabarmenduz.

Inflazioari dagokionez, 2021eko hasieran, iragarpen handien ardura duten ekonomialariek ia alde batera utzi zuten mehatxua zen. NDFk, adibidez, apirilean iragarri zuen moneta politikak egokitzalea izaten jarraituko zuela, eta ez zuela bat-batean gogortuko, mailaz maila baizik, ekonomiaren susperraldia sendotu ahala. Prezioen inguruko hegakortasuna iragankorra izango zela uste zuen, eta inflazioaren presioa herrialde gehienetan apala izaten mantenduko zela. Izan ere, 2021erako prezioen igoeraren aurreikuspenak %1,6koak ziren ekonomia aurreratueta eta %4,9koak, berriz, garatzeko bidean dauden merkatuetan.

Ekonomiaren aldagai nagusiak
6. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	BPG erreala		Inflazioa		Langabezia tasa	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Mundua	-3,1	6,1	3,2	4,7	--	--
Ekonomia garatuak	-4,5	5,2	0,7	3,1	6,6	5,6
AEB	-3,4	5,7	1,2	4,7	8,1	5,4
Japonia	-4,5	1,6	-0,0	-0,3	2,8	2,8
Europar Batasuna	-5,9	5,4	0,7	2,9	--	--
Alemania	-4,6	2,9	0,4	3,2	3,8	3,5
Frantzia	-7,9	7,0	0,5	2,0	8,0	7,9
Erresuma Batua	-9,3	7,4	0,9	2,6	4,5	4,5
Italia	-9,0	6,6	-0,1	1,9	9,3	9,5
Espainia	-10,8	5,1	-0,3	3,1	15,5	14,8
Garapen bidean daudenak	-2,0	6,8	5,1	5,9	--	--
Asia	-0,8	7,2	3,1	2,2	--	--
Amerika Latinoa	-7,0	6,8	6,4	9,8	--	--
Ekialdeko Europa	-1,8	6,7	5,3	9,5	--	--

Iturria: NDF.

Hala ere, hilabete batzuk geroago inflazioaren tenperaturak gora egin zuen mundu osoan. Erakundeek interpretatu zuten prezioen gainera presioak pandemiarekin lotutako ezohiko bilakaeraren eta eskaintzaren eta eskariaren arteko aldi baterako desoreken isla zirela. Eraitza izan zen 2021ean munduko inflazioa %4,7an kokatu zela, azken hamar urteetako inflaziorik handienarekin, alegia. Zehazkiago azalduta, ekonomia aurreratuen KPIa %3,1 hazi zen eta garapen bidean dauden herrialdeena, berriz, %5,9, biak ere aurreikuspenak baino puntu bat gehiago gaindituta. Hala eta guztiz ere, erakunde nagusiek oraindik uste zuten hazkunde tasa horiek puntualak izango zirela eta, behin asaldurak kontrolatuta, inflazioa maila historikoetara itzuliko zela 2022an.

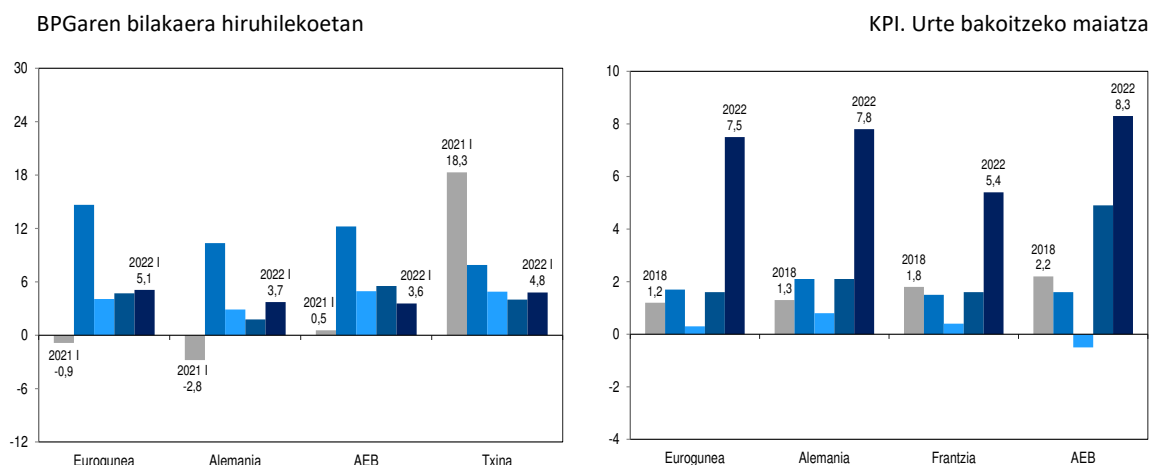
Horren guztiaren ondorioz, munduko ekonomia %6,1 hazi zen 2021ean, eta 2022rako adostasuneko aurreikuspena zen hazkundeak 2021aren amaieran hasi zuen moteltzeko fase leunarekin jarraituko zuela, baina tasak covid-aren aurreko urteetan lortutakoak baino handiagoak izango zirela oraindik. Hain zuzen ere, urtearen lehen zatian, hazkundeak batez bestekoa baino handiagoa izango zela aurreikusi zen, eta, ondoren, jarduera tasak normalizatu egingo zirela ekonomiak berriro ireki ahala, pandemian sortutako gehiegizko aurrezkia gastatu ahala eta ezohiko pizgarri neurriak kendu ahala. 2021eko urrian NDFk aurreikusi zuen munduko ekonomia 2022an %4,9 haziko zela.

2022ko lehen hilabete eta erdia aurreikusitakoaren arabera igaro zen. Pandemiaren bilakaera positibo samarraren eta botila lepoak konpontzeko bidean zeudela iragartzen zuten zantzu batzuen arabera, jarduera suspertzen jarraitzen ari zela pentsarazten zuten. Baina inongo erakundek eta agintarik espero ez zuena Errusiak Ukraina 2022ko otsailean inbaditzea zen. Eta gatazka hori, txosten hau idazten amaitu dugunean, oraindik indarrean dago. Ukrainaren inbasioa hasi zenetik, nazioarteak Errusiaren aurkako zigor gogorrekin erantzun baitio, lehengaien prezioen gorakadak, batez ere energetikoenak, mundu mailako konfiantzaren narriadurak eta finantzaziorako baldintzen gogortze nabarmenak eragin handia izan dute ekonomia guztien hazkunde eta inflazio aurreikuspenetan, batez ere Europakoetan, haien hurbiltasun eta mendekotasun energetikoagatik. Egoera berri horren aurrean, NDFk, gainerako aurreikuspen erakunde nagusiek bezala, BPGaren hazkundearen zenbatespena murriztu behar izan du. Zehatz-mehatz, munduko hazkundeak 2021erako zenbatetsi den %6,1etik 2022rako eta 2023rako %3,6ra motelduko dela aurreikusten du erakunde horrek.

2022ko lehen hiruhilekoan BPGaren bilakaerari buruz munduko ekonomia nagusietarako argitaratu diren datu ekonomikoek ez dute, oraingoz, Ukrainako gerraren eragin negatiborik jaso. Hala eta guztiz ere, ezin da gauza bera esan prezioen bilakaerari buruz, inflazioaren presioak areagotu egin baitira maximo historikoetara iritsi arte. Euroaren eremuan, 2022ko apirilean, indize orokorraren

urte arteko aldakuntza tasa %7,5era igo zen, eremu horretako serie historiko osoan prezioek inoiz izan duten garestitzerik handiena baita. Are gehiago, gutxienez hiru herrialdek %10etik gorako KPI indizea jaso zuten. Atlantikoaren beste aldean, bilakaera antzekoa izan zen. AEBetan, martxoan bertako KPIa %8,5era igo ondoren, apirilean %8,3ra jaitsi zen, eta ondoren %8,6ra igo zen maiatzean, beste zifra historiko bat. Inflazio handiko egungo testuinguru horrek behartu ditu banku zentral asko beren moneta politiken tonua gogortzera.

Gerraren eragina adierazle nagusietan. Urte arteko aldakuntza tasak
7. irudia

Iturria: Eurostat eta ELGA.

Era berean, Europak Errusiari ezarri zizkion zigor garrantzitsuek nabarmen murriztuko dituzte bi eremuen arteko merkataritza trukeak, baina nazioarteko merkataritza osoaren dinamismoari ere eragingo diote, zeren eta hazkunde globala moteltzera eramango baitu. Izan ere, Merkataritzako Munduko Antolakundearen (MMA) aurreikuspenen arabera, salgaien merkataritzaren bolumena %3,0 haziko da 2022an, hots, aurrez aurreikusitakoa baino gutxiago (%4,7 aurtan eta %3,4, berriz, 2023an), eta hori guztia zeharo zalantzazko bilakaera izango duen agertoki baten aurrean kalkulatuta. Lehenago ere aipatu den bezala, oraingoz, krisiaren berehalako ondorio ekonomikoa oinarritzko produktuen prezioen igoera nabarmena izan da. Munduko merkataritzan eta ekoizpenean partaidetza txikia izan arren, Errusia eta Ukraina oinarritzko ondasunen funtsezko hornitzaileak dira, hala nola elikagaiak, energia eta ongariak, gaur egun beren hornikuntza gerraren

mehatxupearan dagoena. Egoeraren larritasunaren adibide gisa, aipatu behar da zerealak Itsaso Beltzeko portuetatik bidaltzea eten egin dela, eta horrek oso ondorio kaltegarriak izan ditzakeela herrialde pobreenetako elikagaien segurtasunerako.

Hala ere, gerra ez da munduko merkataritza baldintzatzen duen faktore bakarra. Txinan covid-19aren hedapena eragozteko ezarri diren konfinamenduek berriro ere itsas merkataritza kaltetzen ari dira, hornidura katearen presioak leuntzen ari zirela zirudien une batean. Hala eta guztiz ere, dolarretan eskuragarri dauden hileko esportazioei buruz argitaratu diren azken datuak, 2022ko lehen hiru hilabetei buruzkoak, sendoak dira, eta zenbait kasutan gorantz doaz. Horren arrazoa da igoera horren zati bat prezioen igoerak eragin duela, tonatan salmenta txikiagoak nabariak izaten hasi direlako.

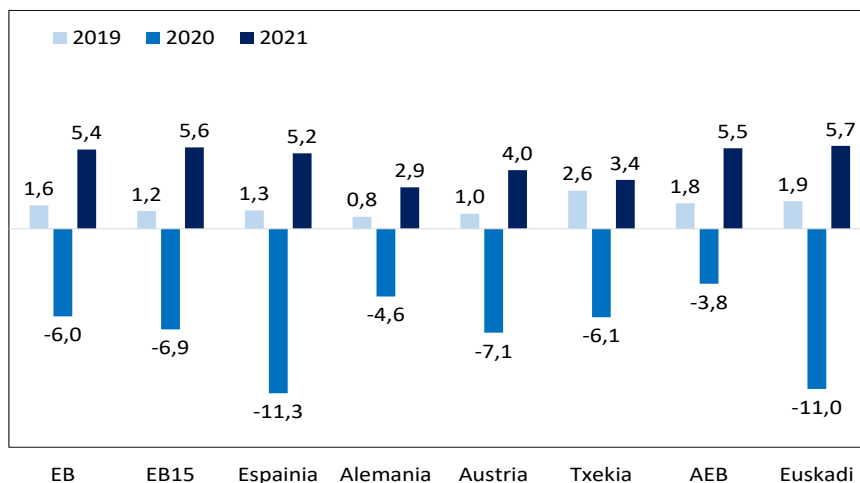
1.3 Krisiaren eragina Euskadin

Eustatek eta Eurostatek argitaratutako datu ofizialen arabera, EAEko biztanleko BPGa %5,7 handitu zen 2021ean urte arteko tasan; hau da, 33.260 euro biztanleko. Pandemiaren urtearen ondoren, zifra hori oraindik ez da iritsi 2019an lortutako BPGaren errekorra (35.000 euro baino gehiago biztanleko), eta ez du konpentsatu ere egin 2020an izandako %11,0ko jaitsiera izugarria.

Gorakada hori Europako erreferentziazko ekonomia agregatuetan (Europar Batasuna eta EB-15) lortu zenaren antzekoa izan zen, eta Alemania eta Austria bezalako ekonomia aurreratuenak baino handiagoa. Nabarmenezkoa da Txekiar Errepublikak 2021ean jasandako moteltzea, EAEko ekonomiaren antzeko ezaugarriak dituen eta arreta berezia merezi duen industrian oinarritutako ekonomia baita. Bertako moteltzea pandemiaren aurretik ere gertatu izan da. Biztanleko BPG mailetan, erreferentziazko ekonomia europar guztiak 2019an lortutako datuen azpitik daude.

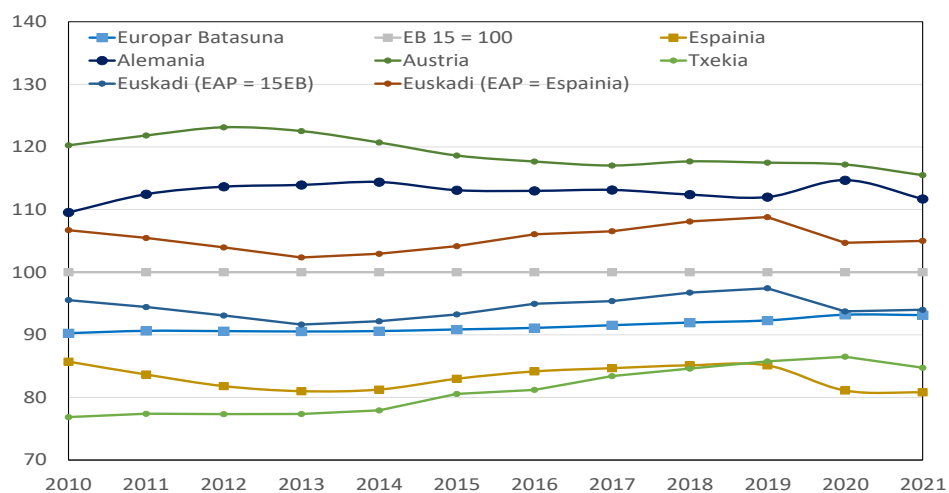
Euskadiko per capita BPG, adierazle propiorik ezean, Espainiako erosteko ahalmenaren parekotasunarekin (EAP) neurtzen bada, haren hazkundea Europar Batasunekoak baino %12,8 handiagoa izan da, baina EB15eko EAPekin neurtuko balitz, ordea, antzekoa izango zen. Alemaniarekin alderatuta, %6 gutxiago, baina %30 gehiago da Espainia baino (%16,4 gehiago E15eko EAPekin neurtuz gero). AEBek bakarrik gainditu dute 2021ean (44.000 eurotik gora) 2019ko maximoa.

BPG biztanleko. 2019-2021. Urte arteko aldakuntza tasak
8. irudia

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina Eustat eta AMECOn datuetan oinarrituta.

BPG biztanleko. EAP
9. irudia

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina Eustat eta AMECOn datuetan oinarrituta.

Azken hamarkadako bilakaerari erreparatuz gero, ikusten da EAE EB15arekin 2013tik egiten ari zen bateratzeko prozesu geldoa galgatu egin zela pandemiaren ondorioz, eta 2021ean ez Euskadik ez beste herrialde askok ez dute aurrera egin EB15ekiko posizionamenduan, per capita errentari dagokionez.

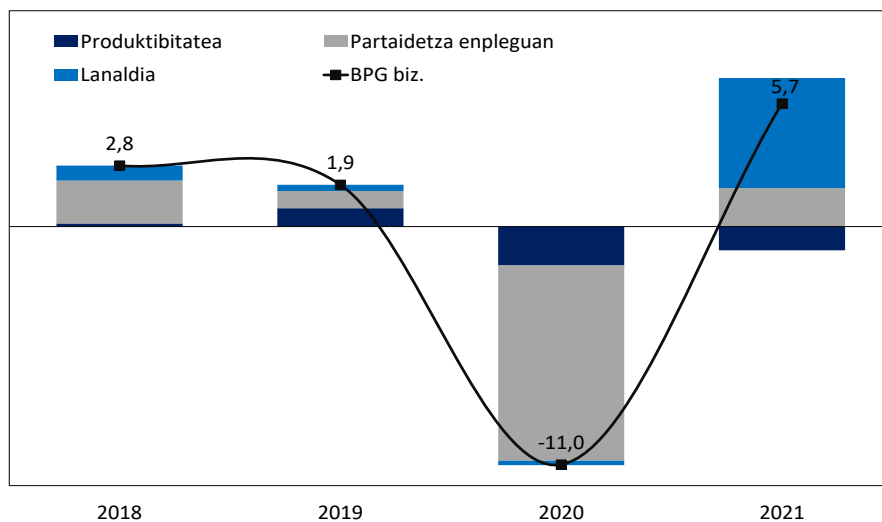
Biztanleko BPGaren hazkundearen banaketa EAPean

BPG per capita ($PIB_{pc} = Y/N$) jarduera ekonomikoaren adierazlerik onartuena izanik, interesgarria da beti bere portaeraren azpian dauden determinatzaileak aztertzea, hau da, lan partaidetza (L/N), lanaldia (H/L) eta ordu bakoitzeko produktibitatea (Y/H).

BPG biztanlekoaren hazkundearen banaketa (I)

10. irudia

Euskadi

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina Eustat eta AMECOn datuetan oinarrituta.

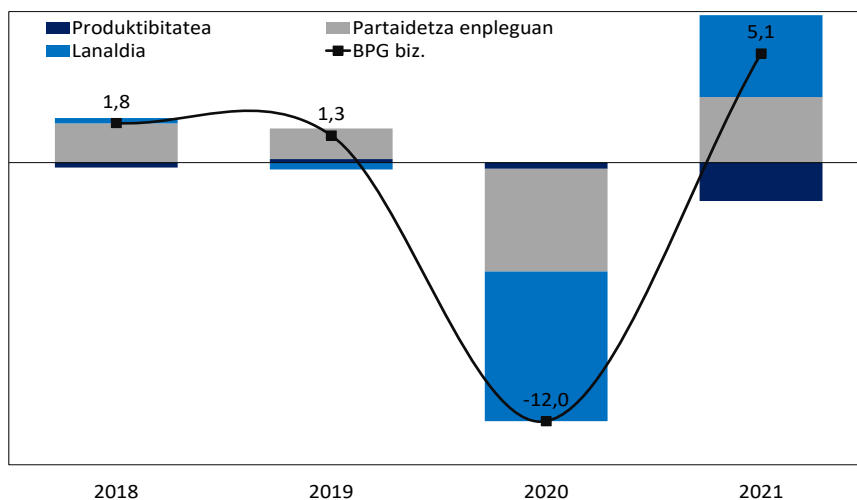
2021ean, kalkuluen arabera, EAEko ekonomiaren biztanleko BPGaren hazkundera (%5,7) lanaldiaren hazkunderak (%5,1) eta lan merkatuan langile gehiagok parte hartu izanak (%1,8) bultzatu zuten

batez ere, eta ordu bakoitzeko produktibitatearen ekarpenean izandako jaitsierak konpentsatu zituzten (-%1,1). Horiek horrela, EAEko ekonomiak irauli egin du pandemiaren kontrako konfinamenduko neurriek eragindako shock ekonomikoa, baina oraindik berreskuratu gabe dago orduko lan produktibitatearen maila.

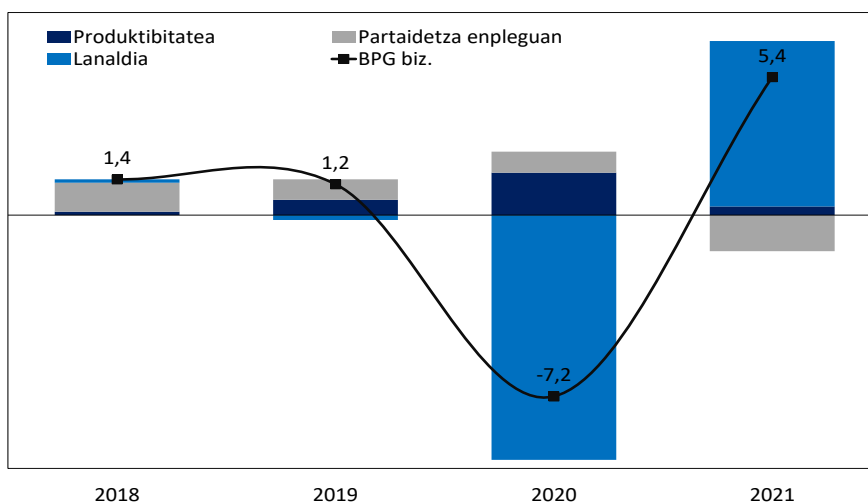
BPG biztanlekoaren hazkundearen banaketa (II)

11. irudia

Espainia

Europar Batasuna 15

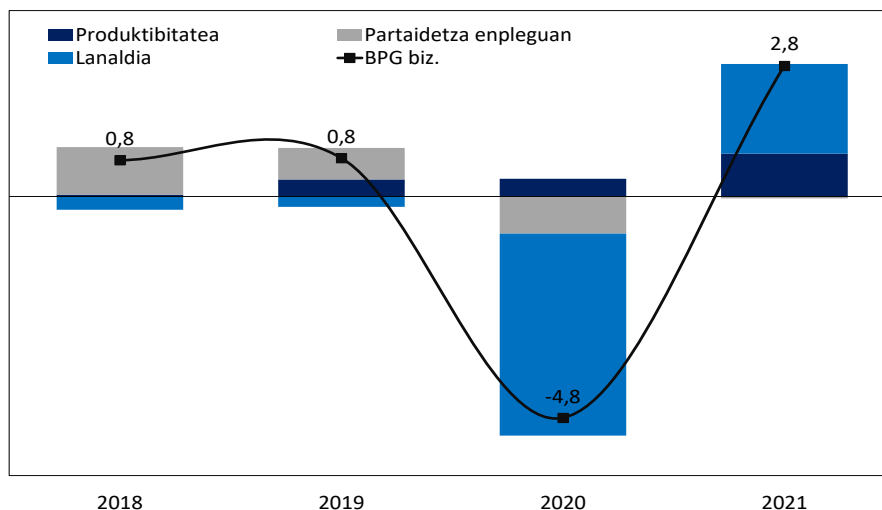
Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak eginia Eustat eta AMECOren datuetan oinarrituta.

Lanaldiaren funtsezko ekarpena biztanleko BPGaren igoeran, Espainiako (%3,8) eta Alemaniako (%1,9) datuetan ere hautematen da, eta EB-15ekoaren (%6,5) antzekoa izan da. 2020 eta 2021 urte anomaloak dira, eta, beraz, ez dute aukerarik ematen joerak aztertzeko, baina ikusten da erreferentziatzko Europako herrialde guztietan etengabe jaisten ari dela ordukako lan produktibitatea, baita beherakada nabarmenekin ere.

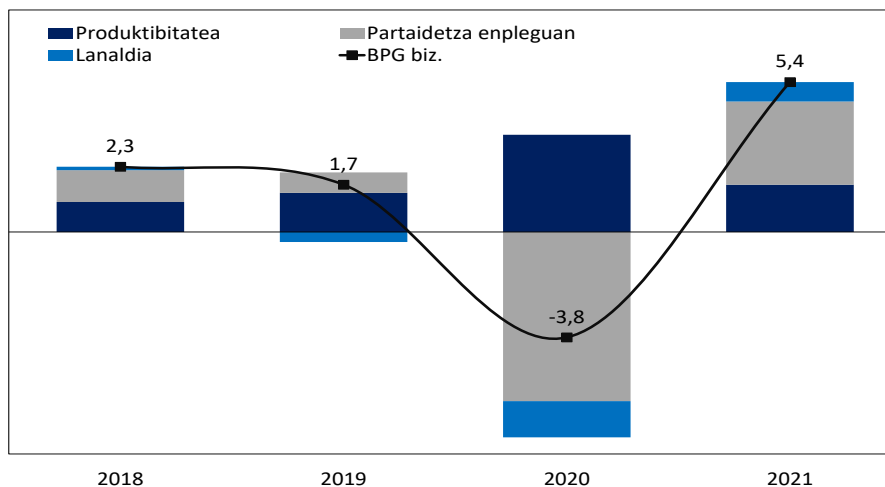
BPG biztanlekoaren hazkundearen banaketa (III)

12. irudia

Alemania

AEB

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina Eustat eta AMECOn datuetan oinarrituta.

Txertoen etorrerak eta biztanleriaren gehienari inokulatzeak ahalbidetu zuten ekonomiek pandemiagatik galdutako BPGaren zati handi bat berreskuratzea. Euskadiren kasuan, 2020ko %9,9ko jaitsiera handiaren ondoren, 2021ean suspertzeko tasa %5,6 izan zen, balio garrantzitsua baita, baina pandemiaren aurreko mailara itzultzeko bidearen erdian geratu da. 2022aren hasiera ere ona izan da, urte arteko %5,7ko hazkundearekin. Hala eta guztiz ere, une horretan oraindik hiru puntu falta ziren EAEko ekonomia 2019ko laugarren hiruhileko mailara itzultzeko, pandemia hasi aurreko unera, alegia. Maila hori aurtengo bigarren hiruhilekoan lortzea espero zen, baina Ukrainako gerraren hasierak aurreikuspenak okertu zituen, ziurgabetasuna handitu zen eta 2022ko laugarren hiruhilekora arte atzeratu du une hori. Termino nominaletan, ordea, egungo BPGaren maila pandemiaren aurrekoaren gainetik dago.

Eskaintzaren ikuspegiak adierazten du sektore guztiek parte hartu zutela, neurri handiagoan edo txikiagoan, EAEko ekonomiaren susperraldian. Nabarmentzekoa da industriaren bultzada handia, pandemiak gehien zigortu zuen sektorea izan baitzen, baina zerbitzuek ere oso portaera dinamikoa erakutsi zuten. Bi sektore nagusien dinamismo horrek jarraipena izan du 2022aren hasieran. Bestalde, bai eraikuntzan, bai lehen sektorean, 2021ean ekonomiaren batez bestekoa baino askoz hazkunde txikiagoak izan ziren.

Lehen arloko adierazle nagusiak
7. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BEG bolumeneko indizea	1,0	10,1	1,7	5,9	-15,0	1,8
BEG uneko prezioak	4,2	25,2	-4,9	4,5	-18,9	2,0
Deflatorea	3,2	13,7	-6,5	-1,4	-4,7	0,2
Enplegua	0,7	0,1	2,1	-2,8	-2,8	1,1
Produktibitatea	0,2	10,0	-0,4	9,0	-12,5	0,7

Iturria: Eustat.

Zehatzago esanda, lehen sektoreak balio erantsia %1,8 handitu zuen 2021ean, aurreko urtean pairatutako %15eko jaitsiera handiaren ondoren. Halaber, 2022ko lehen hiruhilekoan, urte arteko datua -%1,8koa izan zen. Beraz, pandemiaren aurreko balioak berreskuratzetik oso urrun dago. Zehazki, 2019ko laugarren hiruhilekoko eta gaur egungo produkzio mailaren arteko aldea

hemezortzi puntu ingurukoa da. Balio nominaletan, sektorearen oraingo produkzioa pandemiaren aurrekoa baino %8,6 txikiagoa da, baina -%22ra iristen da azken urteetako ekoizpen gailurrik handienarekin alderatzen denean. Enpleguari dagokionez, bi urtez jarraian behera egin ondoren, 2021ean %1,1 apala hazi zen, hau da, lanaldi osoko 100 lanpostu pasatxo. Horrek produktibitate irabazia %0,7an bakarrik uzten du.

Industria izan zen pandemiak gehien kaltetu zuen sektorea, eta haren balio erantsia %11,2 murriztu zen 2020an, baina 2021eko errebotea ere gainontzeko sektoreetan baino handiagoa izan zen. Horiek horrela, industriaren balio erantsia %8,5 gehitu zen urteko batez bestekoan, eta, ondoren, beste gorakada bat izan da, %3,5ekoa, 2022ko lehen hiruhilekoan. Beraz, gaur egun, sektorearen produkzio maila, termino errealetan, 2019ko laugarren hiruhilekoko baino zertxobait handiagoa da. Zentzu horretan, industria erabat suspertu da pandemiaren eraginetik, nahiz eta hiru puntura dagoen bere emaitza onenetatik, 2007an eta 2008an lortutakoetatik, Atzeraldi Handia gertatu baino lehen.

Termino nominaletan egindako analisiak adierazten du 2022ko lehen hiruhilekoan industriak inoizko zifrarik handiena izan zuela, 4.859 milioi euroko balio erantsiarekin, 2008ko zenbakiak ere gaindituz. Prezioak hainbat urtetan oso apal hazi ziren eta gora egin zuten 2021ean, bereziki urtearen bigarren erdian, nazioarteko merkatuetan energia eta lehengaiak garestitu ahala. Urteko batez bestekoan, industriaren deflatoea %3,9 izan zen 2021ean, baina 2022aren hasieran %11,4ra iritsi da

EAEko industriaren BEGaren bilakaera

8. taula

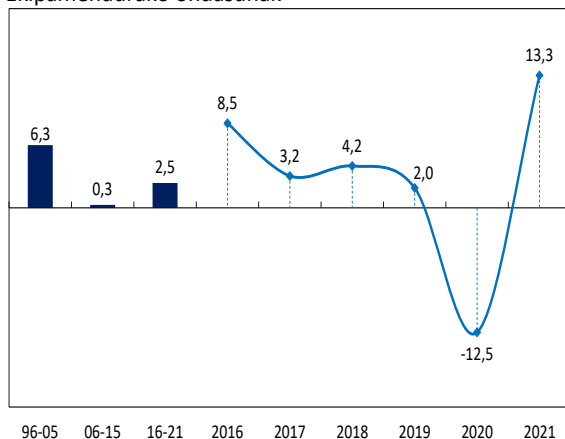
Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BEG bolumeneko indizea	4,2	2,5	2,0	1,4	-11,2	8,5
BEG uneko prezioetan	4,0	2,8	3,9	2,4	-12,6	12,7
Deflatoea	-0,2	0,2	1,8	0,9	-1,6	3,9
Enplegua	1,9	2,9	1,7	0,8	-8,1	3,7
Produktibitatea	2,3	-0,3	0,3	0,6	-3,3	4,6
Industria produkzioaren indizea	2,9	5,9	2,2	1,6	-13,4	10,5
Industria jarduera indizea	-4,8	-3,7	-6,9	-7,1	-19,5	-10,2

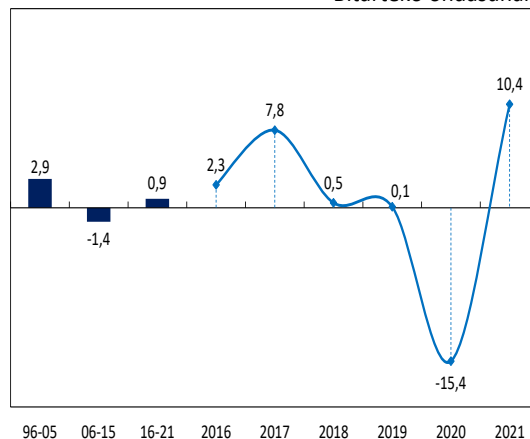
Iturria: Eustat eta Industria, Merkataritza eta Turismo Ministerioa.

EAEko industria ekoizpenaren bilakaera ondasunen helburu ekonomikoaren arabera.
Urte arteko aldakuntza tasak
13. irudia

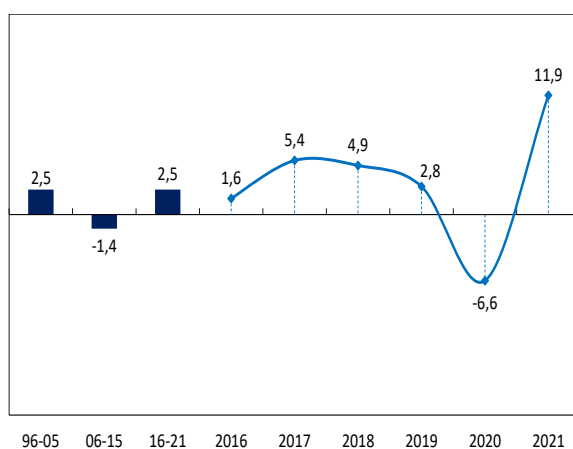
Ekipamendurako ondasunak

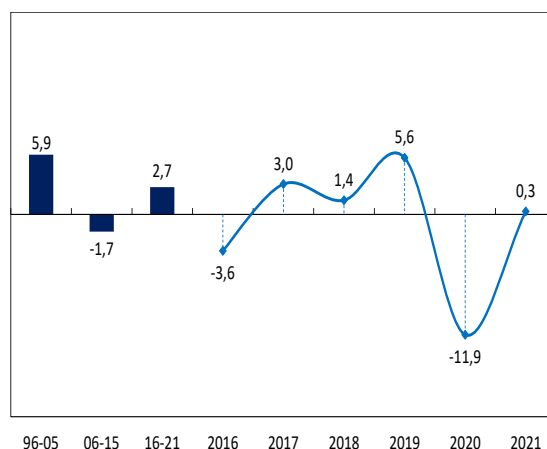
Bitarteko ondasunak

Kontsumoko ondasunak

Energia

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustaten datuetan oinarrituta.

Industriak 2021ean eta 2022ko hasieran izan duen emaitza ona Eustatek IPlaren bidez kalkulatzeko duen industria produkzioan hauteman daiteke. Adierazle horren arabera, ekoizpenaren hazkundea %10,5 izan zen urteko batez bestekoan, eta tasa hori aurreko urteko beherakadatik osorik berreskuratzeko nahikoa ez bada ere, aurtengo lehen lauhilekoak 2008tik erregistratutako balioak gainditzea ahalbidetu du urte honen hasiera onak. Produktu multzoen arabera, energiaren ekoizpenak izan zuen portaera motelena, urteko batez bestean %0,3 baino ez baitzen igo. Gainera,

aurreko mailak berreskuratzetik oso urrun dago, nahiz eta azken hilabeteetan hazkunde erritmo biziak ezagutu dituen. Aitzitik, kontsumoko ondasunen ekoizpenean eragin txikiagoa izan zuen pandemiak 2020an, eta gainerakoen gainetik hazi zen 2021ean; beraz, 2021eko maila aurreko urteetako baino handiagoa zen. Une on horrek jarraipena izan du 2022ko lehen hilabeteetan, tasa azpimarragarriak lortu baititu.

Ekipamendurako ondasunek joan-etorriko bidaia egin dute azken bi urte hauetan, eta beherakada handi baten ondoren, galdutako balio ia osoa berreskuratu zuten; beraz, 2021ean haien ekoizpen maila bi urte lehenagokoaren puntu bakar batean baino ez zen bereizten. Halaber, 2022ko lehen lauhilekoan izan duten gorakada handiaren ondorioz, produktu multzo hori pandemia hasi aurreko balioen gainetik dago jada. Bitarteko ondasunen kasuan, susperraldia partziala baino ez da izan, eta aurtengo erritmo apalak ez du 2019ko zifretara iristea ahalbidetu. Horretarako, beste bost puntu egin beharko du gora.

Enpleguari dagokionez, industriaren saldoa oraindik oso negatiboa da. Hain zuzen ere, 2020an 17.000 lanpostu inguru galdu zituen urteko batez bestekoan, eta 2021ean 7.000 pasatxo berreskuratu zituen. Aldi bakoitzari dagozkion tasak $-8,1\%$ eta $3,7\%$ izan ziren. Aurtengo hasierak ($2,6\%$) beste milaka batzuk gehitzen ditu, baina ez dira nahikoak izango 2019an behar izan ziren lanaldi osoko 208.000 enplegu haietara itzultzeko.

Industriaren ekoizpenaren garai gozo honek sektorearen barruan baikortasun nabarmena ekarri du berarekin. Urteko batez bestekoan, 2021eko ikuspegia 2020koa baino nabarmen hobeia izan zen, baina 2018ko eta 2019ko balioetara iritsi gabe. Izan ere, urtearen bigarren erdian ezkortasuna pixka bat handitu zen, botila lepoek eta lehengaien kostuen igoerak sortutako ziurgabetasunagatik. Hala ere, jada 2022. urtea hasita, eta aipatutako arazoak oraindik konpondu gabe, perspektiba benetan baikorra da, eta 2007ra arte itzuli beharko litzateke industria giroaren indizearen balioak egungoak bezain altuak aurkitzeko. Alde batetik, eskaera zorroa oso tamaina handikoa da, mundu osoan dagoen ondasunen eskari handiaren ondorioz. Beste aldetik, etorkizunari buruzko ikuspegia ere positiboa da, produkzioaren joerari buruzko iritziak azken bost urteetako baliorik gorenetan kokatuta daudela.

Eraikuntzak bi sektore nagusiek baino hazkunde tasa txikiagoa eskuratu zuen eta bere balio erantsia 2021ean $2,4\%$ baino ez zen hazi, hots, EAEko ekonomiaren batez bestekoaren erdia baino gutxiago. Beraz, bost puntu baino gehiago falta dira 2019ko jarduera mailara itzultzeko. Bigarren hiruhilekoko gorakada batez bestekoa baino txikiagoa izan zen, eta urtearen bigarren erdian eraikuntzak ahulezia

nabarmena erakutsi zuen. Lehengaien garestitzea eta langile falta dira galga hori azaltzeko erabili diren arrazoietakoz batzuk. 2022aren hasieran, sektorea %1,9raino suspertu da, gainerakoen oso azpitik. Prezioen igoera azken tasa hori (balio errealetan kalkulatu) balio nominaletan dagokion tasarekin (%6,4) alderatzen denean hautematen da, lehen hiruhilekoko deflatorea %4,4an kokatuz, azken urteetako balioen oso gainetik.

Sektorearen ahultasun hori gorabehera, enplegua indar handiz suspertu zen eta urteko batez bestekoan, 2021ean, aurreko urteetako guztizkoak gaintitu zituen. Pandemiarekin, sektoreak lanaldi osoko 2.400 lanpostu inguru galdu zituen eta iaz 3.000 baino pixka bat gehiago sortu zituen. 2021eko 61.300 enpleguak azken bederatzi urteetako kopururik handiena dira, baina oso urrun dago 2007an, higiezin burbuila lehertu aurretik, kalkulatu ziren 100.000 lanpostuetatik

Eraikuntza arloaren adierazle nagusiak
9. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BEG bolumeneko indizea	0,2	1,6	4,0	2,4	-8,2	2,4
BEG uneko prezioak	0,6	2,4	5,9	3,7	-7,6	3,9
Deflatorea	0,4	0,8	1,9	1,3	0,6	1,5
Enplegua	0,3	-0,1	3,7	4,1	-3,9	5,3
Produktibitatea	-0,1	1,7	0,2	-1,7	-4,4	-2,7
Higiezin transakzioak	12,2	11,6	10,8	2,1	-12,5	22,2
Prezioa €/m ²	2,6	5,2	5,4	4,3	2,3	2,1
Hasitako etxebizitzak	76,4	-29,0	58,1	-2,8	-29,4	4,1
Amaitutako etxebizitzak	-37,6	42,2	11,2	-4,3	-0,6	12,4
Bisatuak. Etxebizitzen kopurua	-13,4	26,7	20,3	-7,1	-6,5	39,6
Eraikuntzaren koiuntura indizea	1,3	5,4	12,3	8,7	-8,1	7,8

Iturria: Eustat, INE eta Garraio, Mugikortasun eta Hiri Agenda Ministerioa.

Oro har, zerbitzuek EAEko ekonomiaren batez bestekoak baino portaera hedakorragoa izan zuten. Balio erantsia, termino errealetan, %5,0 handitu zen 2021ean, aurreko urtean %9,0 jaitsi eta gero. Beraz, ez da pandemiaren zailtasunetatik errekupeatzeko gai izan, eta bost puntu falta zaizkio

2019ko mailara itzultzeko. Termino nominaletan, berriz, zerbitzuek beren balio erantsia 1.600 milioi eurotan handitu behar du. Gogoratu behar da mugikortasunaren murrizketek zerbitzuetako adar batzuen jarduera baldintzatu zutela, bereziki turismoari eta ostalaritzari lotutakoak. Aurtengo hasieran, zerbitzuek hazkunde nabarmena izan dute, eta, beraz, normalizaziorako ibilbidearen zati bat egina dago

Zerbitzuetako jardueren talde bakoitzaren bilakaera desberdina izan zen 2021. urtean. Hain zuzen ere, merkataritza, ostalaritza eta garraioa biltzen dituen taldeari kalte handia egin zion pandemiak, eta 2020an bere balio erantsiaren %18,1 galdu zuen. Murrizketak kendu ahala, dinamismoa itzuli egin zen, eta %8,9ko hazkundea lortu zuen, gainerako jardueren oso gainetik. Aitzitik, sektore publikoarekin lotura handiena duten jarduerak (administrazio publikoa, hezkuntza, osasuna eta gizarte-zerbitzuak) ez zuten birusaren hedapenagatik hain kalte handirik jasan, eta balio erantsia igo egin zen 2020an; beraz, ez dute errebote efekturik izan, eta 2021ean haien hazkundea (%2,5) sektorearena (%5,0) baino askoz txikiagoa izan da. Azkenik, gainerako zerbitzuak tarteko posizioan kokatu ziren, eragin negatibo handiarekin 2020an (-%8,6) eta sektore osoak lortutako susperraldia baino txikiagoarekin.

Zerbitzu arloaren adierazle nagusiak
10. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BEG bolumenen indizea	2,8	2,9	3,1	2,5	-9,0	5,0
BEG uneko prezioak	3,6	3,8	4,2	3,7	-8,5	5,8
Deflatorea	0,7	0,8	1,0	1,2	0,6	0,8
Enplegua	2,5	2,1	2,3	1,6	-8,0	6,1
Produktibitatea	0,3	0,8	0,8	0,9	-1,1	-1,1
Bidaia-arien gualdiak	8,9	2,6	7,2	3,7	-61,5	73,4
Batez besteko egonaldia (egunak)	1,94	1,92	1,97	1,97	1,95	1,92
Plazen betetze maila (ehunekoa)	53,0	54,2	56,8	57,4	32,8	41,1
Zerbitzuen koiuntura indizea	3,7	3,0	1,1	0,6	-16,8	9,5

Iturria: Eustat.

Eskuragarri dagoen informazioaren arabera, merkataritzak 2021ean bilakaera ona izan zuela baieztatzea ahalbidetzen du, baina ez zen nahikoa izan 2019ko maila osorik berreskuratzeko. Mugikortasunari ezarritako murrizketek eragotzi egin zuten fisikoki ere erosketa jakin batzuk egitea, nahiz eta Internet bidezko erosketetan gorakada nabarmena egon zen. Merkataritza motaren arabera, zerbitzuen koiunturaren indizearen arabera, automobilen salmentak behera egin zuen hirugarren urtez jarraian, eta aldaketa estrukturala izateko itxura du. Bestalde, handizkako merkataritzak bultzada handia izan zuen urte horretan (%9,2), eta txikizkakoak, berriz, hazkunde apala izan zuen (%3,6). Talde horren barruan, elikadurak eta automobilgintzarako erregaiak portaera kontrajarriak izan zituzten. Elikadurak aparteko bultzada izan zuen pandemian, baina 2021ean behera egin zuen (-%3,2); erregaien salmentak, ordea, behera egin zuen 2020an (-%16,1), baina mugikortasuna itzuli ahala berreskuratu egin da (%8,2).

Merkataritzaz gain, garraioak bizitasun handia erakutsi zuen 2021ean (% 17,0) eta baita 2022ko hasieran ere (%17,4). Horri esker, pandemiaren aurretik erregistratutako jarduera mailaren oso gainetik dauden mailak lortu ditu. Era berean, ostalaritzak aldakuntza tasa handiak eskuratu zituen bai 2021ean (%16,2) bai aurtengo lehen hiruhilekoan (%37,8), nahiz eta galdutako guztia berreskuratzetik urrun egon oraindik. Urtea ondo hasi duten zerbitzuetako beste jarduera batzuk informazioa eta komunikazioak (%5,0) eta administrazio jarduerak eta zerbitzu osagarriak (%10,0) dira.

Zerbitzuen BEGaren bilakaera azpisektoreka
11. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zerbitzuak guztira	2,8	2,9	3,1	2,5	-9,0	5,0
Merkataritza, ostalaritza eta garraioa	3,6	4,1	4,3	2,2	-18,1	8,9
AA. PP., hezkuntza, osasuna eta gizarte zerbitzuak	2,4	2,2	1,8	3,2	1,6	2,5
Gainontzeko zerbitzuak	2,5	2,6	3,0	2,4	-8,6	4,1

Iturria: Eustat.

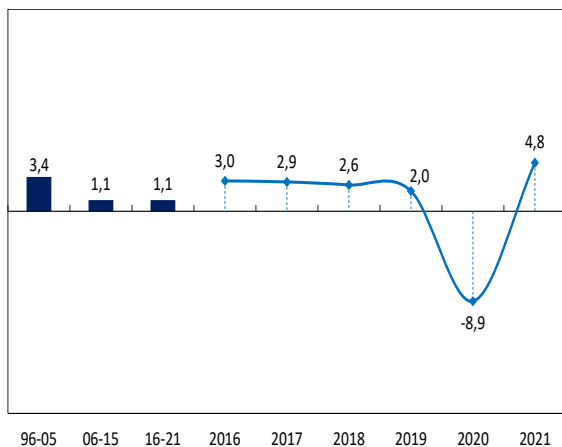
Pandemia garaian mugak ixteak ahalik eta gehien murriztu zuen hotelen okupazioa eta hegazkinez egindako bidaiak. Murrizketak kendu ahala, ordea, jarduera turismoaren sektorerara itzuli zen, eta normaltasunera bueltatzeko irudia ematea lortu zen. Horiek horrela, 2021ean hotel

establezimenduetan egindako gaualdien kopurua aurreko urtekoa baino %73,4 handiagoa izan zen, nahiz eta urteko 4,2 milioi gaualdi horiek 2019ko 6,3 milioietatik urrun egon. Era berean, EAEko aireportuetako jarduera gutxika-gutxika itzuli da, eta 3 milioi pertsona baino zertxobait gutxiago abiatu ziren horietatik, pandemia aurretik bidaiatu zutenen erdia baino gutxiago. Bi kasuetan, 2022ko lehen hilabeteetan hiru digituko aldakuntza tasak erregistratzen jarraitu da, eta gero eta hurbilago dago aurreko balioetara itzultzetik.

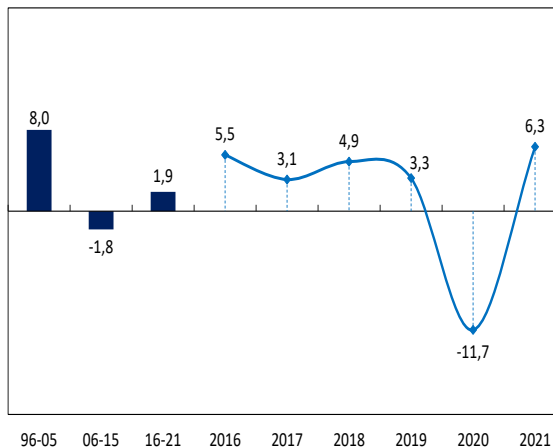
Pandemiaren garaietako jarduerarik eza honela kuantifikatu zen: zerbitzuetan ia 56.000 lanpostu galdu ziren 2019arekin alderatuta, eta 2021eko susperraldiak 40.000 lanpostu inguru sortzea lortu zuen. Beraz, saldoa oraindik negatiboa da. Hala eta guztiz ere, 2022ko lehen hiruhilekoan lortutako hazkunde handiaren ondorioz (urte arteko tasa %5,9 izan da), zerbitzuetan lanaldi osoko lanpostuen guztizkoa 2019ko laugarren hiruhilekoan izan zuen ia maila berean dago, serie historiko osoko punturik altuena izan baitzen hura.

Barne eskariaren osagaien hazkundera. Urte arteko aldakuntza tasak
14. irudia

Barneko azken kontsumoa

Kapital eraketa gordina

Iturria: Eustat.

Eskariaren ikuspegitik, 2021ean BPGaren hazkundearen zati handiena barne eskariaren eskutik etorri zen, %5,1 hazi baitzen. Beste aldetik, kanpo saldoak hamarren gutxi batzuetako ekarpen

positiboa utzi zuen, eta horrek eten egin zuen aurreko sei urteetako joera, hazkundeari zerbait kendu edo ezer ez baitzion ekarri. Joera aldaketa hori areagotu egin da 2022aren hasieran; izan ere, barne eskariaren moteltzea eta kanporako salmenten indartzea nabari dira, eta horrek ezohiko ekarpen positiboak ekarri dizkio BPGari. Izan ere, 2022ko lehen hiruhilekoan, kanpo saldoaren ekarpena 2,7 puntu ingurukoa izan zen, eta zifra horrek ia berdindu egiten du barne eskariak egindakoa.

Familien kontsumoak portaera hedakorra erakutsi zuen 2021. urtean, aurreko urtean izandako beherakada handiaren ondoren, onartutako murrizketen eta pandemiak sortutako ziurgabetasun handiaren ondorioz. Hala eta guztiz ere, iazko kontsumo pribatuaren hazkundera (%5,3) ekonomia osoarena (%5,6) baino pixka bat txikiagoa izan zen, batez ere urtearen bigarren erdian. Ekonomiaren batez besteko hazkundearekiko hautematen den diferentzial hori areagotu egin da 2022aren hasieran, eta 2,6 puntura iritsi da. Nahiz eta pandemiak iraun zuen bitartean familien aurrezkiak oso nabarmen gora egin zuen eta ase nahi duen eskari atzeratu bat dagoen, prezioen bat-bateko garestitzeak eta Ukrainako gerrak eragin duen ziurgabetasunak familien gastu erabakiak geldiarazi dituzte.

Kontsumo pribatuaren etorkizuneko bilakaera zalantzazkoa da. Alde batetik, gastatzeko ahalmena badago, enpleguaren igoera eta soldaten hobekuntzak direla eta. Bestetik, inflazioak erosteko ahalmena kentzen du eta mesfidantza eta ezkortasuna sortzen ditu. Hori da, antza denez, gaur egun gertatzen ari dena, Laboral Kutxak egiten duen kontsumitzailearen konfiantza indizean emandako erantzunen arabera. 2021ean, indize horrek susperraldi azkarra izan zuen, pandemiaren unerik zailenetan erregistratutako balio negatiboetatik abiatuta. Bilakaera positibo hori areagotu egin zen 2022ko lehen hiruhilekoan, eta une horretan lortu zen balio gorena hainbat urtetan. Hala ere, erantzun berrienek ezkortasunera itzuli direla adierazten dute, arestian aipatutako arrazoiengatik. Hori ez da EAEko biztanleen artean bakarrik gertatu, Estatuko eta Europako adierazleek ere nabarmen egin baitute okerrera azken hilabeteetan.

Sektore publikoak berebiziko garrantzia izan du pandemiaren une gogorrenetan, eta kontsumoan egindako gastua %3aren inguru hazi da azken hiru urteetan, modu iraunkor batean. Hala eta guztiz ere, hiruhilekoko bilakaerak adierazten duenez, pandemia gainditzeko ari zen neurrian eta ekonomia eta enplegua suspertzen ziren heinean, haien zeregina mugatzen joan zen, eta kontsumo publikoaren urte arteko aldakuntza tasak moteldu egin ziren. Neurritasun hori %0,6ra iritsi da 2022ko lehen hiruhilekoan.

Errenten adierazleen bilakaera

12. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Soldatapekoen ordainketa	3,0	3,2	3,4	3,7	-6,3	---
Urtean adostutako soldata igoera	1,0	1,5	1,9	2,0	1,7	1,2
Enplegua	2,2	2,1	2,3	1,5	-7,7	5,5
Pentsioen kopurua (*)	1,2	1,3	1,4	1,3	0,4	0,8
Batez besteko pentsioa (*)	2,0	2,0	2,7	4,9	2,0	2,2
PFEZren diru bilketa	4,1	6,0	5,4	5,7	-1,1	8,2
Banku arteko int. tasa (urte 1erako euriborra)(**)	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5
KPI	0,0	2,0	1,6	1,0	-0,1	3,1

(*) Hilabeteko lehen eguneko datuen arabera kalkulaturako urteko batez besteak. (**) Hilabeteko batez bestekoekin osatutako urteko batez bestekoak.

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Eustaten, Inklusioa, Gizarte Segurantza eta Migrazioak Ministerioaren, Lan Harremanen Kontseilua, INEren eta Espainiako Bankuaren datuetan oinarrituta.

Egindako kontsumoaren adierazleen bilakaera

13. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kontsumo pribatua (bolumen indizea)	3,3	3,1	3,0	1,7	-12,4	5,3
Kontsumo publikoa (bolumen indizea)	1,8	2,1	1,2	3,1	3,8	3,0
IPI kontsumo ondasunak. EAE	1,1	4,6	5,4	3,1	-6,5	11,8
IPI kontsumo ondasunak. Estatua	1,4	0,7	-0,1	1,5	-7,1	7,7
Automobilen matrikulazioa	4,7	8,0	4,6	-2,3	-22,0	-19,7
Txikizkako merkataritzaren indizea	3,3	1,7	0,7	0,9	-4,9	3,6

Iturria: Eustat, INE eta Trafiko Zuzendaritza Nagusia.

Barne eskariaren beste osagai nagusiak, hau da, kapital eraketa gordinak, oso bilakaera hedakorra erakutsi zuen 2021ean zehar, urtean %6,3ko batez besteko tasa lortuta, ekonomiaren batez bestekoa baino handiagoa dena. Bereziki nabarmentzekoa da ekipamendurako ondasunetan egindako inbertsioa, %12,8 hazi baitzen urte osoan, eta 2022ko lehen hiruhilekoan %6,6ko erritmoari eusten baitzion oraindik, gerrak, kostuen igoerak eta moneta politikaren norabide

aldaketak sortutako ziurgabetasuna gorabehera. Aitzitik, gainerako inbertsioak, eraikuntzan egindakoa barnean hartzen baitu, profil apalagoa erakutsi zuen, %2,6ko igoera batekin, eta azken horrek ez du suspertzeko zantzurik eman aurtengo lehen hiruhilekoan ere (%2,2). Lehengaien prezioen igoera handiak sektorearen jarduera geldiarazi zuen, lizitazio berriek kostuen igoera hori baldintzetan jasoko ote dituzten zain. Beste aldetik, etxebizitzaren merkatua dinamizatu egin da, baina salmentak batez ere erabilitako etxebizitzak izan dira, etxebizitza berrien eraikuntza nahiko txikia baita.

Ekipamendurako inbertsioarekin zerikusia duten adierazle berrienek iradokitzen dute agregatu horrek joera hedakorra izan duela 2022ko lehen hilabeteetan. Zehazkiago azalduta, ekipamenduko ondasunen inportazioak %19,2 areagotu dira aurtengo lehen lau hilabeteetan, eta adierazle horretan ez da inolako ahuleziarik hautematen hilabeteak aurrera igaro ahala. Beste aldetik, ekipamendurako ondasunen ekoizpena, zati batean esportatu egiten dena eta beste zati batean tokiko merkatura bideratzen dena, %14,1 handitu zen lehen lauhilekoan, IPI globalaren aldakuntza tasa baino askoz ere gehiago. Eraikuntzako inbertsioaren adierazle aurreratuei dagokienez, bai lizitazio ofizialak bai etxebizitza berriak eraikitze baimenek balio positiboak jaso dituzte aurtengo hasierako hilekoetan.

Kapital eraketa gordinaren eta bere adierazleen bilakaera
14. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kapital eraketa gordina (bol. ind.kateatua)	5,5	3,1	4,9	3,3	-11,7	6,3
- Ekipamendurako ondasunak	8,6	3,5	4,5	3,0	-12,9	12,8
- Gainontzeko inbertsioa	3,8	2,9	5,1	3,4	-11,0	2,6
IPI ekipamendurako ondasunak:	8,5	3,2	4,2	2,0	-12,5	13,3
- IPI garraio materiala	19,6	5,4	4,7	1,0	-15,1	10,5
- IPI makineria eta ekipamendua	1,8	-0,4	4,5	1,3	-7,0	14,8
Ekipamendurako ondasunen inportazioak	13,8	4,8	4,1	5,3	-13,0	17,9
Zamaketarako ibilgailuen matrikulazioa	3,6	7,8	18,0	-16,7	-22,5	7,0

Iturria: Eustat eta Trafiko Zuzendaritza Nagusia.

Jarduera ekonomikoaren susperraldiaren ondorioz, salgaien merkataritzak, bai eskualdeen artekoak, bai erkidegoaren barnekoak bai nazioartekoak, 2020an jasandako hondamendiaren ondoren bere hazkunde tasarik handienetako bat izan zuen 2021ean. Horrela, C-interreg datu basearen arabera, Euskadiko ondasunen (zerbitzurik gabekoen) merkataritza fluxuak Estatuko gainerakoekin (erkidegoen arteko merkataritza) eta baita EAEko hiru lurraldeen arteko merkataritza aztertzeko aukera ematen baitu, Estatuko gainerako lurraldeetara esportatutakoa %13,9 hazi zen eta gainontzeko erkidegoetan eginiko erosketak, berriz, %20,9. Tasa horrek beste maximo bat ezarri zuen eta pandemiaren aurrean zeuden erkidegoen arteko inportazioen mailak berreskuratu zituen. Esportazioak, ordea, ez ziren iritsi covid-aren aurretik saldutako kopuruetara, eta, gainera, erosketak baino txikiagoak izan ziren; beraz, merkataritza saldoa defizitarioa izan zen 4.000 milioi eurotik gorakoa, aurrekaririk gabeko maila baita. Eskualde barruko merkataritzari dagokionez, hazkunde tasa %12,9koa izan zen. Hala eta guztiz ere, 1.000 milioi pasatxo falta dira 2019an izandako truke-mailari berriro heltzeko.

Erkidegoen arteko eta erkidegoaren barneko ondasunen fluxua EAEn

15. taula

Urte arteko aldakuntza tasak eta milioi euro

	2016	2017	2018 (B)	2019 (A)	2020 (*)	2021 (*)	Milioi € 2021 (*)
Erkidegoen arteko merkataritza							
Esportazioak	-1,5	5,4	4,1	1,1	-9,7	13,9	15.309
Inportazioak	0,2	5,6	6,8	7,0	-7,3	20,9	19.370
Saldoa guztira (milioi €)	-900	-977	-1.420	-2.390	-2.581	-4.061	-4.061
Erkidegoen barneko merkataritza							
Totala	-3,4	7,6	8,3	-0,3	-13,4	12,9	11.538

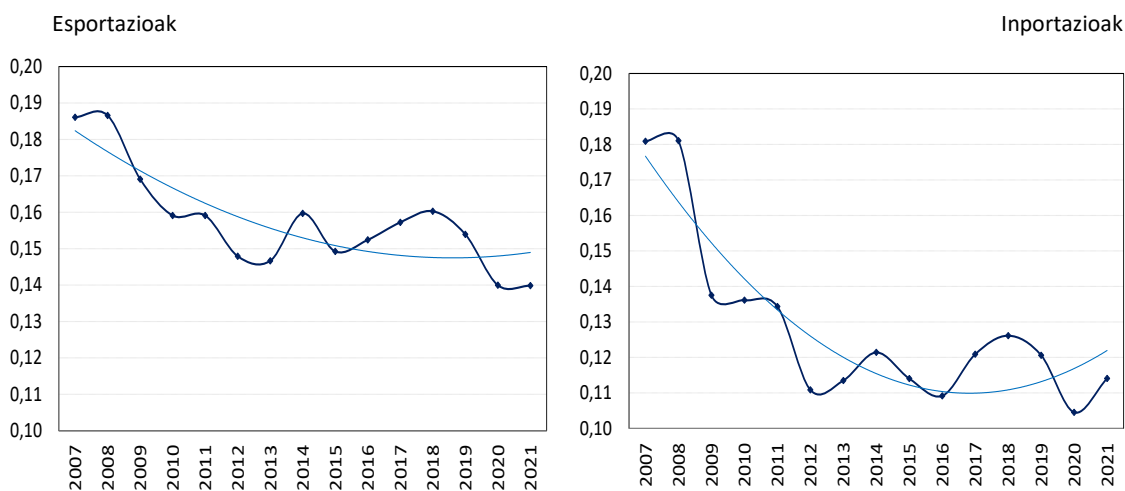
(B) Behin-behineko datuak. (A) Aurrerapena (*) Aurreikuspena.

Iturria: C-interreg proiektua.

EAEko merkataritzak atzerriarekin duen harremanaren analisisian, kuota esportatzaileak, EAEko atzerriarako salmentek munduko salmenta guztiekin alderatuta duten partaidetza neurtzen duenak, ez zuen ia hobekuntzarik izan 2020arekin alderatuta. Geldialdi hori munduko esportazioak EAEko salmenten antzeko erritmoan hazi zirelako gertatu zen; beraz, konparazioan, erregistratutako hobekuntza gorabehera, 2020ko kuotaren antzekoa izan da, pandemia betean. Inportazioari dagokionez, EAEko erosketak mundukoak baino modu biziagoan hazi ziren, eta, horri esker, 2020an

galdutako merkatu kuotaren zati bat berreskuratu zen. Nolanahi ere, termino errealetan izandako aldaketak oso txikiak izan ziren, eta 2007an lortutako maximoetatik urrun daude oraindik.

EAEko ondasunen esportazio eta inportazioen merkatu kuota munduko merkataritza guztiarekiko
15. irudia

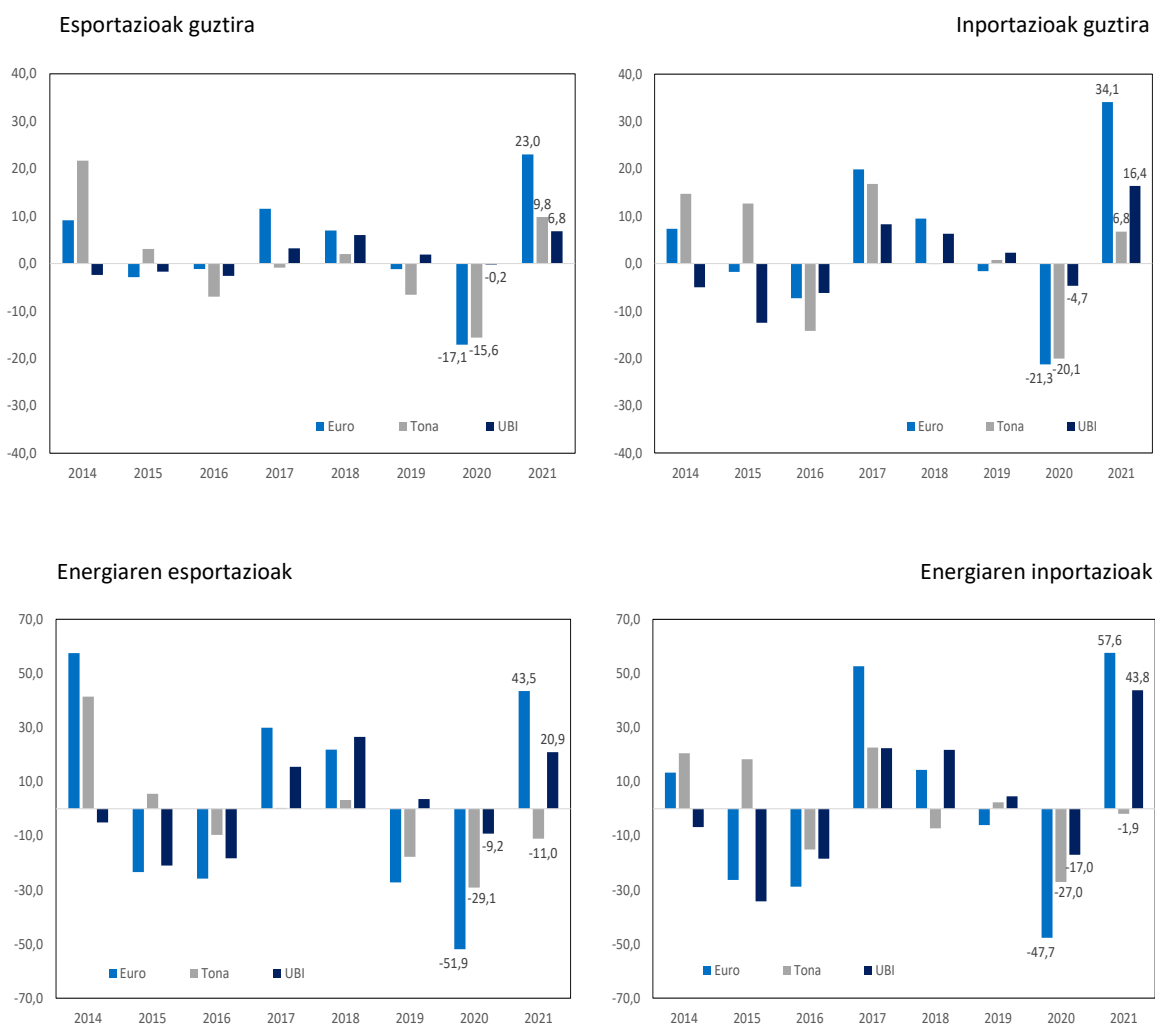
Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina Munduko Merkataritza Antolakundearen (MMA) eta Eustaten datuetan oinarrituta. .

Zehatzago adierazita, Eustatek argitaratutako datuen arabera, 2021ean atzerrira bidalitako ondasunen guztizko esportazioak 25.665 milioi euro baino gehiago izan ziren, hau da, bigarren erregistrorik onena, 2018an lortutako maximoaren ondoren. Urte arteko alderaketan, aldakuntza tasa modu apartan hazi zen (%23,0). Ez pandemiak, ez automobilaren sektorea gogor kolpatu zuten hornidurarik ezaren arazoek, ez energiaren eta zenbait lehengaien garestitzeak ez zuten esportazio erritmoa murriztu, hiruhileko guztietan %20tik gora hazi baitzen. Izan ere, prezioen igoerek (%6,8) nabarmen bultzatu zituzten zifrak, tonatan egindako salmenta %9,8 hazi baitzen, erregistro garrantzitsu bat, baina eurotan lortutakotik urrun.

Inportazioei dagokienez, 2020an murrizketaz eta ziurgabetasunez betetako urtea izan ondoren, kontsumoaren kalterako aurrezteak sustatu zuena, 2021ean covid-aren aurreko kontsumo ereduetara itzuli zela ikusi zen, eta geroraturako eskariaren zati bati irteera eman zitzaion. Horrek

barne eskariaren gorakada handia ekarri zuen, batez ere kontsumo pribatuarena, eta erosketak bultzatu zituen, 21.050 milioi eurotik gorakoak, aurrekaririk gabeko maila. Urte arteko alderaketan, inportazioak %34,1 hazi ziren, 1988tik izan duten tasarik indartsuena. Beste behin ere, prezioek ere lagundu zuten emaitza dinamiko horretan. Inportazioen prezioak %16,4 igo ziren, eta tonetan, berriz, hazkundea %6,8 izan zen.

Esportazio eta inportazioen alderaketa euro, tona eta prezioetan. Urte arteko aldakuntza tasak (I)
16. irudia

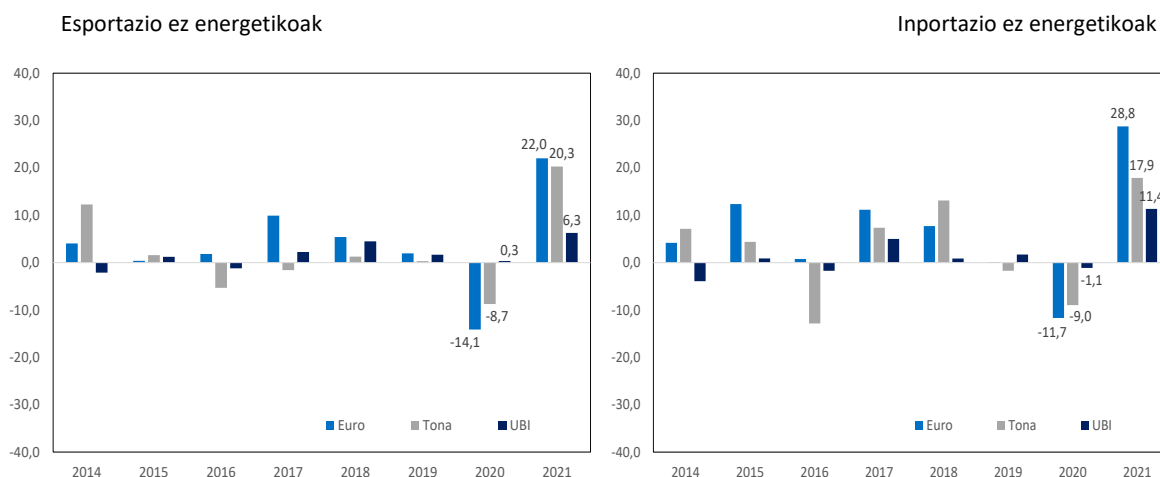

Iturria: Eustat. 2021eko datuak behin-behinekoak dira.

Prezioen igoera hori are nabarmenagoa izan zen erregai mineraletan. Horrela, tonatan esportazio energetikoak %11,0 murriztu ziren bitartean, prezioen bilakaerak %20,9ko batez besteko hazkundea izan zuen (%29,5era igo zen 2021eko laugarren hiruhilekoan) eta eurotan %43,5era igo zen. Emaizta on hori gorabehera, Euskadiren energia mendekotasunak kezkarria izaten jarraitu zuen; izan ere, ia 1.400 milioi euro esportatu ziren erregai mineraletan, baina atzerrian egindako erosketak hirukoiztu egin zuen zenbateko hori (ia 4.600 milioi euro inportatu ziren 2021ean). Horregatik guztiagatik, 3.202 milioi eurotik gorako defizit komertziala sortu zen, 2020an erregistratutakoa baino 1.355 milioi handiagoa.

Energiaz bestelako esportazioak ez ziren salbuetsita geratu, eta prezioen hazkundeak ere eragina izan zuen beraietan, nahiz eta talde horretan eragina apalagoa izan. Hain zuzen ere, prezioak %6,3 igo ziren; hazkundea eurotan, berriz, %22,0 izan zen, eta tonatan, %20,3. Tasa horien ondorioz, esportazio ez-energetikoak orain arteko mailarik handienara iritsi ziren, 24.300 milioi eurotik gora saldu baitziren urte osoan.

Esportazio eta inportazioen alderaketa euro, tona eta prezioetan. Urte arteko aldakuntza tasak (II)
17. irudia

Iturria: Eustat. 2021eko datuak behin-behinekoak dira.

Erdieroale eta txipen eskasia (urtearen bigarren erdian garraio materialaren salmenta beherantz baldintzatu zuten) eta botila lepoak gorabehera, epigrafe guztiek hazkunde tasa handiak izan zituzten: bi muturretan, %11,6 makina eta aparatuen taldean eta %48,2 produktu kimikoen salmentan. Metal arruntek eta beren manufakturek, bestalde, %34,1eko hazkundea lortu zuten, zenbait lehengairen prezioen etengabeko igoerak lagunduta. Besteak beste, nikelaren prezioa %28,3 hazi zen 2021ean, eta aluminioarena, berriz, %74,9. Hala eta guztiz ere, prezioek gora egin arren, makinen eta aparatuen multzoek, garraio materialek eta energiaren sektoreak ere ez zuten pandemia aurreko esportazio zifrak berreskuratzea lortu.

Eremu geografikoen arabera, emaitza onak herrialde garatuetara (ELGA) eta gorabidean daudenetara (ELGAtik kanpokoak) hedatu ziren. Lehenengo kasuan, aldakuntza tasa %23,9 hazi zen, saldutako guztizkoaren %84,4 bereganatuz; bigarrenetan, berriz, hazkundea %18,2 izan zen eta esportazioen %15,6 bildu zituen. Bi kasuetan mantendu egin dira 2020an erregistratutako banaketa ehunekoak, eta, beraz, oraingoz badirudi egonkortu egin dela 2010ean hasi zen garapen bidean dauden herrialdeen merkatu kuotaren galera herrialde garatuen alde.

EAEren eta atzerriaren arteko merkataritzaren helmuga

16. taula

	Urte arteko aldakuntza tasak						Milioi €
	2016	2017	2018	2019	2020	2021(*)	2021 (*)
Esportazioak	-1,2	11,5	7,0	-1,2	-17,1	23,0	25.665,4
ELGE	1,7	11,9	8,0	-1,2	-15,3	23,9	21.670,4
Europar Batasuna 27	2,7	10,3	7,2	-1,2	-20,4	24,3	16.319,7
Alemania	4,7	13,0	1,2	0,9	-5,5	13,4	4.092,3
Frantzia	-0,4	4,0	5,0	0,3	-15,1	27,4	4.120,2
Erresuma Batua	-7,7	16,1	14,5	35,9	-42,6	26,2	1.694,8
Italia	-9,2	6,0	12,8	-5,9	-6,6	26,5	1.350,7
AEB	-10,5	18,4	16,5	-15,5	-23,6	16,8	1.591,8
Japonian	191,9	-29,9	-13,0	11,9	5,0	24,0	156,1
Errusia	13,4	23,3	6,4	14,9	-0,3	-12,5	251,6
Txina	18,9	2,3	-12,7	5,6	-11,8	52,4	665,4

(*) Behin-behineko datuak.

Iturria: Eustat.

Zehatzago adierazita, Europar Batasunak jarraitu zuen EAEko produktuen helmuga nagusia izaten eta esportatutako guztiaren %63,6 bereganatu zuen, 2007tik ez baitzen maila horretara iritsi. Esportatutako produktuei dagokienez, garraio materiala izan zen talde nagusia, batez ere ibilgailu automobilak (eremura esportatutako guztizkoaren %25,3 biltzen dute), nahiz eta botila lepo handiak izan eta osagai eskasia pairatu une jakin batzuetan (hirugarren hiruhilekoan salmentak %5,8 murriztu ziren) 2021eko balantzean %13,6 handitu ziren. Izan ere, kontinente zaharrera esportatu ziren ibilgailu automobilen balioak 4.122 milioi eurotik gorakoa izan zen, serie historiko osoaren bigarren erregistrorik handiena baita. Gainerako epigrafeek urte arteko aldakuntza tasa positiboak lortzeaz gain, hauek askoz dinamikoagoak izan ziren. Hala, metal arrunten eta horien manufakturrek %34,8 egin zuten gora, batez ere siderurgiari lotutako produktuek bultzatuta, eta produktu mineralen salmentak, berriz, %42,4ko gehikuntza tasa eskuratu zuen.

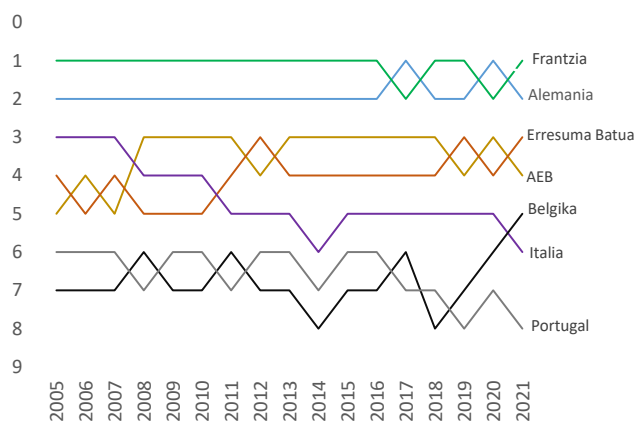
Egitura hori, funtsean, Europako bazkide nagusien artean ere errepikatu zen, ñabardura txiki batzuekin. Frantziara, EAEko produktuen helmuga nagusia baita, bidalitako esportazioak %27,4 gehitu ziren, metal arrunten (%63,2) eta ekipamendurako ondasunen salmenta garrantzitsuari eske, eta urtean zehar joera uniformea mantendu ez zuten arren, aurrerapen handiak lortu zituzten. Zehazkiago, garraio materiala %12,9 hazi zen, bigarren seihilekoan emaitzak txarrak izan ziren arren; makinek eta aparatuek, berriz, lehen seihilekoaren bilakaera ikusgarriari esker, urte amaierako uzkurdura konpentsatu zuten, eta 2021a %24,8ko batez besteko igoerarekin itxi zuten. Alderantzizko bilakaera izan zuen energiaren salmentak, bigarren urtez jarraian berriro gutxitu baitzen. Produktu energetikoen ia 215 milioi euroko salmenta oso urrun dago 2012-2019 urteen artean batez beste saldu ziren 500 milioi euroetatik.

Alemaniko merkatuan, esportatutako produktu nagusiak garraio materiala izaten jarraitu zuen, zehazki automobilen salmenta, 2021ean 2.000 milioi eurora hurbildu zena, aurrekaririk gabeko zifra, eta Alemaniara esportatutako EAEko produktu guztien ia erdia (%48,5) izan zen. Izan ere, Alemania da EAEko automobilen helmuga nagusia mundu mailan, bere merkatuak bakarrik bereganatzen baititu Euskadik esportatzen dituen ibilgailu automobil guztien ia %35. Datu on horiek erregistratu ziren nahiz eta horniduren krisiak sortutako ekaitz perfektuak eta errekuntza motorraren amaieraren inguruko ziurgabetasunak ekarritako salmenten jaitsierak eragin handia izan zuen autoaren sektorearentzat. EAEko fabrikatzaile handien jarduera geldialdiak horren lekuko izan ziren. Hala eta guztiz ere, Alemaniako herrialdeari egindako salmentak %13,4 hazi ziren.

EAEko esportazioek hobera egin zuten merkatu britainiarrean ere, eta herrialde horrek hirugarren postua berreskuratu zuen. Zehazkiago adierazita, Erresuma Batura zuzendutako salmentak %26,2 areagotu ziren, 1.695 milioi euro inguru pilatu arte. Metal arrunten salmentaren hazkundeak, batez

ere burdinaren eta altzairuaren galdaketarenak, 2020arekin alderatuta bikoiztu egin baitzuen salmenta, trenbideetako ibilgailuen salmentaren beherakada indargabetzea lortu zuen. Horrek oraindik ere eragin estatistiko konparatiboa nozitzen du, CAFek Erresuma Batuari 2019an, eta neurri txikiagoan 2020an ere, salmenta handiak egin zizkiolako. Izan ere, epigrafe horrek 782 milioi euro fakturatu zituen 2019an, 201 milioi 2021ean eta 20 milioi baino gutxiago, berriz, 2021. urtean.

Atzeriaren euskal merkataritzaren sailkapena
17. taula

Esportazioak 2021	Guztiaren %
Frantzia	16,1
Alemania	15,9
Erresuma Batua	6,6
AEB	6,2
Belgika	5,3
Italia	5,3
Herbehereak	5,0
Portugal	4,4
Txina	2,6
Polonia	2,3

Iturria: Eustat. 2021eko datuak behin-behinekoak dira.

AEBek Erresuma Batuekin lehian jarraitu zuten hirugarren eta laugarren postuen artean, eta kasu honetan, tarte txikiagatik, merkatu britainiarrak gainditu zuen. Negozio adar nagusia makinak eta aparatuak izan ziren, eta atzetik produktu energetikoak kokatu ziren, petrolioaren prezioaren garestitzeak bultzatuta. Bi kasuetan gehikuntza tasa handiak eskuratu ziren. Garraio materialak, zehazki ibilgailu automobilen salmentak, %43,4 egin zuen behera, baina lehen aztertutako taldeekin alderatuta pisu txikia duenez, jaitsiera konpentsatu egin zen. Horren guztiaren ondorioz, 1.592 milioi euroko balioa zuten produktuak saldu zitzaizkion AEBetako merkatuari. Hala eta guztiz ere, merkatu britainiarrarekin batera, EAEko eragileek ez zituzten pandemia aurreko salmenta mailak berreskuratu.

Ohiko merkatuetako salmentak alde batera utzita, EAEko agenteek beren zifrak hobetu zituzten Txinako (%52,4), Brasilgo (%31,7) eta Japoniako (%24,0) merkatuetan, guztietan covid-aren aurreko salmenta mailak berreskuratuz, eta Errusiako merkatuan, berriz, okerrera egin zuten (-%12,5). Izan ere, Errusiarako esportazioek ahulezia handia erakutsi zuten adar nagusi guztietan, ibilgailu automobiletan izan ezik, %11,3 hazi baitziren. Hala ere, gorakada hori ez zen nahikoa izan gainerako adarren beherakada konpentsatzeko.

EAEn eta atzerriaren arteko merkataritzaren jatorria
18. taula

	Urte arteko aldakuntza tasak						Milioi €
	2016	2017	2018	2019	2020	2021(*)	2021(*)
Inportazioak	-7,3	19,9	9,5	-1,6	-21,3	34,1	21.059,9
ELGE	-6,9	17,1	5,3	1,1	-17,5	28,0	14.213,0
Europar Batasuna 28	1,3	8,9	6,3	0,7	-13,4	27,4	10.963,9
Alemania	9,9	6,7	5,1	3,4	-12,2	21,1	3.101,9
Frantzia	-8,9	12,9	5,2	-7,9	-10,0	29,8	2.025,1
Erresuma Batua	-52,5	60,6	-42,1	-17,8	-18,7	33,6	677,6
Italia	3,1	8,2	7,7	-3,8	-11,5	34,8	1.145,4
AEB	-4,6	19,5	14,0	85,6	-39,6	20,6	682,0
Japonian	63,5	6,9	-8,9	-0,6	-31,4	37,9	188,8
Errusia	33,7	-44,0	-38,5	192,1	-50,1	141,1	1.378,8
Txina	-11,1	0,5	9,9	16,1	-6,7	33,0	1.653,7
Brasil	42,1	98,3	126,1	-69,6	28,1	84,1	455,0

(*) Behin-behineko datuak.
Iturria: Eustat.

Lehenago ere adierazi den bezala, atzerritik etorritako ondasunen inportazioak %34,1 handitu ziren, esportazioen erregistroa baino hamaika puntu gehiago, alegia. Hazkunde hori herrialde garatueta (%28,0) zein garatzeko bidean daudenetara (%48,8) hedatu zen. Bi kasuetan, prezioen garestitzeak zeharo baldintzatu zuen haien gehikuntza tasa, baina industria jarduera pandemiaren aurreko mailara itzuli izanak lehengaien eta energiaren eskakizun handiagoa ere ekarri zuen. Edonola ere, produktu energetikoen inportazioak %57,6 gehitu ziren, esportazio energetikoen %43,5 baino gehiago; izan ere, energiaren epigrafea guztizko inportazioen %27,1 da, eta esportazioen atalean, berriz, %5,3 baino ez. Garatzeko bidean dauden herrialdeen kasu zehatzean, EAEko eragileek

erosten duten energia hornidura osoaren %56,6 saltzen dute herrialde horiek. Zehatzago adierazita, Errusiak, Mexikok, Kazakhstanek eta Libiak bakarrik hornitzen dute Euskadik erosi zuen energia guztiaren %61,7; beraz, normala da gorabidean den eremutik datozen inportazioen hazkundea dinamikoagoa izatea.

Beste aldetik, energiaz bestelako produktuen inportazioa %28,8 hazi zen. Barne eskariaren sendotasunak eta susperraldi ekonomikoak erosketak bultzatu zituzten, eta kasu askotan orain arte erregistratu gabeko gehieneko kopuruetara igo ziren. Hori izan zen nekazaritzako produktuen, produktu kimikoen, paperezko produktuen eta horien manufakturen inportazioaren kasua, baita makinen eta aparatuen inportazioaren kasua ere. Gainerako epigrafeek, hau da, metal arruntek eta garraio materialek, aurreko erregistroak gaingitu ez arren, hazkunde tasa handiak eskuratu zituzten. Zehatz-mehatz, metal arrunten eta horien manufakturen inportazioak %45,0 hazi ziren, eta garraio materialarenak, berriz, %25,4.

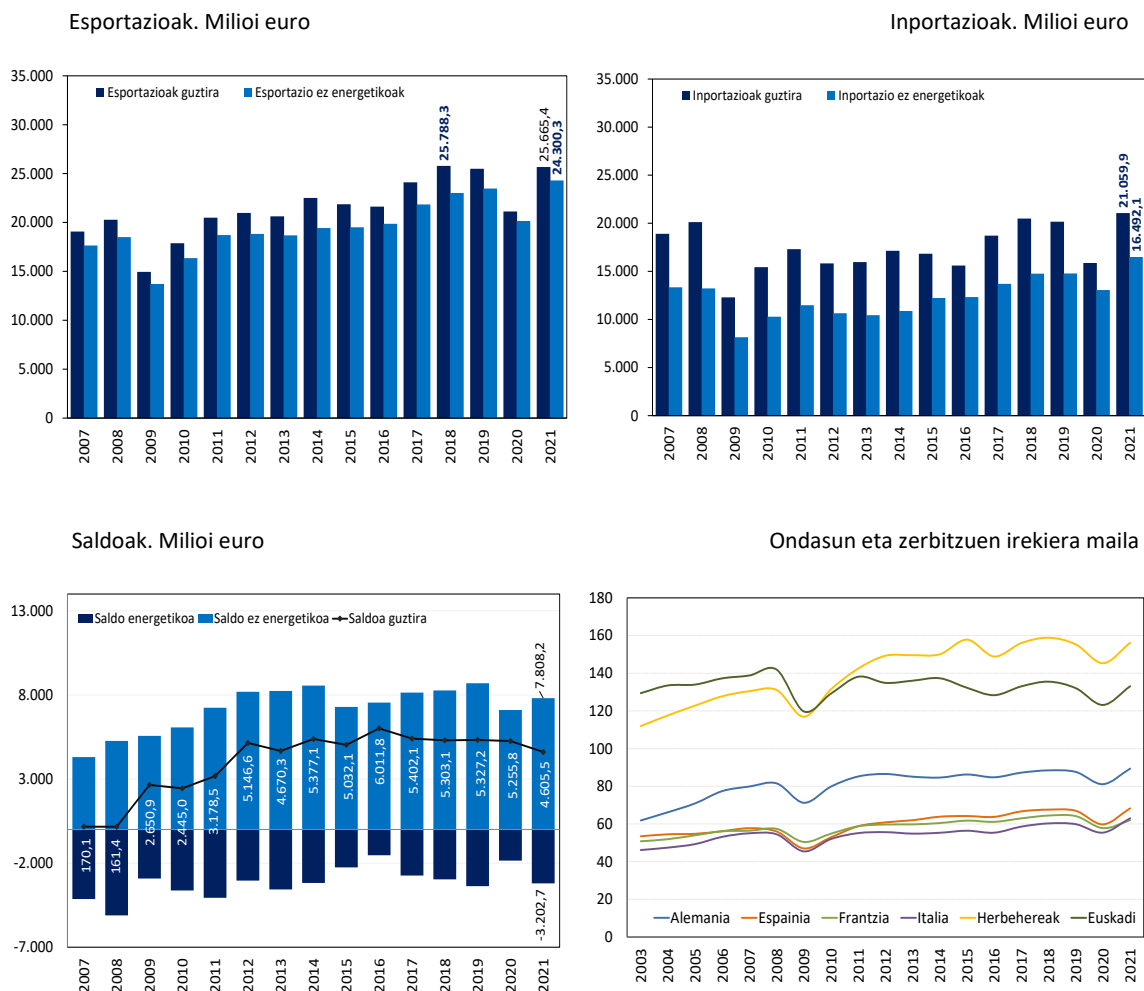
EAEko hornitzaile nagusien artean, Alemaniatik ekarritako ondasunen inportazioak %21,1 hazi ziren, Frantziatik etorritakoak, berriz, %29,8 eta Italiatik iritsi zirenak %34,8, Erresuma Batuari egindako erosketen %33,6tik hurbil. Garatzeko bidean dauden herrialdeen artean, Errusiatik ekarritako inportazioak nabarmendu ziren, %141,1 handitu baitziren, eta 1.400 milioi eurora hurbildu ziren. Horietatik, %85,8 produktu energetikoak izan ziren eta, ondorioz, Errusiako merkaturak izan zen EAEko eragileentzako hornitzaile nagusia produktu energetikoetan.

Laburbilduz, ekonomiaren suspertzeari esker, EAEko enpresek 25.665 milioi euroko urteko esportazio maila lortu zuten 2021ean, 2020an kontabilizatutakoak baino 4.500 milioi gehiago. Salmenta kopuru horrekin, EAEko konpainia esportatzaileek birusaren aurreko erritmoa berreskuratzeaz gain, aurreko maila errekorretik 100 milioi pasatxora geratu ziren, 2018an lortu ziren 25.788 milioi haietatik. Merkataritzako bazkide nagusiei dagokienez, Euskadiko esportazioen mailak Europar Batasunekoak eta Eurogunekoak baino dinamismo handiagoa erakutsi zuen (bi eremuetako hazkundeak %17,1 izan ziren), eta are handiagoak Frantzia (%15,2), Alemania (%13,9) eta Erresuma Batuko (%9,4) esportazioenak baino.

Era berean, barne eskariaren sendotasunak aurrekaririk gabeko mailetaraino bultzatu zituen inportazioak, baina esportazioen kopuruen azpitik, eta, ondorioz, 4.600 milioi eurotik gorako superabita saldoa sortu zen. Merkataritza saldo ez-energetikoa 7.808 milioi eurokoa izan zen eta %9,9ko hazkundea izan zuen 2020arekin alderatuta.

EAEko kanpo merkataritza. Adierazle nagusiak

18. irudia

Iturria: Eustat EAEko datuentzat eta Datacomex eta Eurostat. 2021eko datuak behin-behinekoak dira.

Argitaratutako azken datuen arabera, Euskadi Europako ekonomiarik irekienetako gisa nabarmentzen da, Italia edo Frantzia bezalako herrialdeen gainetik, mundu osoan 5.000 enpresa esportatzaile eta ekoizpen ezarpen baino gehiago baititu. Gainera, bere posizionamendua oso bideratuta dago balio erantsi handiko produktuetara, eta, beraz, «erreferente teknologiko bihurtu da, egoitza Euskadin duten lider globalekin», Arantxa Tapia Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun

eta Ingurumeneko sailburuaren hitzetan. Nazioartekotze gero eta handiago horren eta bere lehiakortasunaren emaitza da Euskadik %121,9ko estaldura tasa izan zuela 2021ean, eta positiboa izan zela bere merkataritza bazkide nagusi guztien aldean. Azpimarratzekoa da Erresuma Batuen aldean duen egoera, estaldura tasa %250,1ekoa izan baitzen; ondoren, AEBak (%233,4), Frantzia (%203,5) eta Alemania (%131,9) kokatu zirelarik. Halaber, irekiera maila 133,1 puntukoa izan zen, 2019ko erregistroa baino 1,1 puntu handiagoa.

Errusia eta Ukrainaren arteko gatazkak oraingoz ez du eraginik izan EAEko esportazioen bilakaeran. Hala baieztatzen dute Eustatek argitaratutako lehen hiruhilekoko datuek. Izan ere, prezioen igoera alde batera utzita, esportazioek, bai errealek bai nominalek, serie historikoaren baliorik handienak izan zituzten. Prezioen igoera hori bereziki nabarmena izan zen erregai mineralen partidan (2020ko hiruhileko berean erregistratutako balioa nabarmen bikoiztu zuen) eta metal arrunten eta horien manufakturen atalean.

Oraingoz, joera historikoekiko aldakuntzarik handiena Errusiari egindako salmentek erakutsi zuten, Europar Batasunak ezarritako zigorrek eraginda, %38,7 jaitsi baitziren. Errusiako merkatutik ekarri diren erosketak ere gogor apaldu ziren, baina eremu positiboan mantentzea lortu zuten. Bigarren hiruhilekoko datuetara arte itxaron beharko da neurri eta zigor guztien eragina nabaritzeko, eta gatazkak eta ziurgabetasunak EAEko merkataritzaren bilakaera zenbateraino baldintzatzen duten baloratzeko.

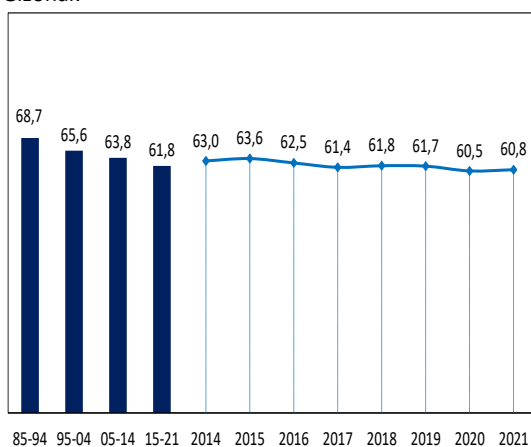
EAEko lan merkatuaren bilakaerak nabarmen egin zuen hobera, pandemiaren hilabeterik zailenak igaro eta gero. Hori horrela izanda, baldintza ekonomikoak termino agregatuetan berreskuratu ahala, lan merkatua aztertzen duten aldagaiek aurreko ekitaldiko emaitza negatiboak alde batera utzi zituzten. Hala eta guztiz ere, merkatu horrek beste inpaktu bati egin behar dio aurre, Errusiak 2022. urtearen hasieran Ukraina inbaditu izanak eragindako albo ondorioengatik.

Bilakaera hori jardueran islatu zen; izan ere, koronabirusarekin lotutako neurriak gogortu izanak nabarmen murriztu zuen eskulanaren eskaintza 2020an, eta handitu egin zen lan merkatua utzi zuten pertsonen kopurua, igurikimenik ez dutelako. Hala eta guztiz ere, 2021ean lana modu aktibo batean bilatzen zuten pertsonen kopuruak gora egin zuen, eta portaera horrek adierazten du lan merkatuaren aurreikuspenak hobetu egin zirela. Igoera horren protagonistak emakumeak izan ziren, %0,7ko igoerarekin, eta gizonen artean, aldiz, biztanleria parte hartzailea %0,2 baino ez zen handitu ia.

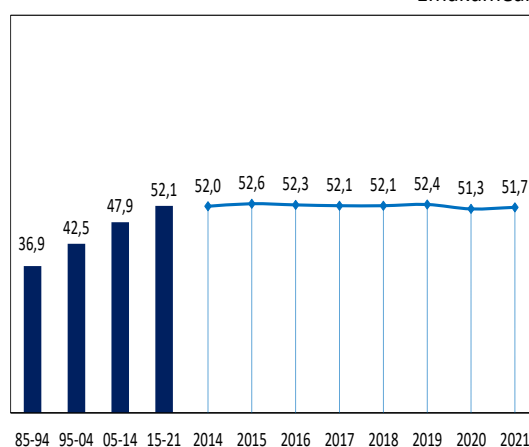
Hala eta guztiz ere, biztanleria aktiboak portaera hobea erakutsi zuen emakumeentzat gizonentzat baino, baina partaidetza tasek oso antzeko igoerak izan zituzten. Zehazkiago azalduta, emakumeen partaidetza tasak lau hamarren egin zuen gora urte horretan, aurreko %51,3tik 2021eko % 51,7ra; gizonen tasak, berriz, bi hamarren igo zen, 2020an jaso zuen %60,6ko tasatik 2021ean izandako %60,8ko tasara. Beraz, bi sexuen partaidetza tasen arteko aldea oso handia da oraindik (9,1 puntu). Arrakala hori zuzentzea funtsezkoa da, justizia sozialeko kontu bat izateaz gain, onura makroekonomiko esanguratsuak izango lituzkeelako. Izan ere, gero eta azterlan gehiagok azaltzen dute generoen arteko berdintasunak berekin dakarrela ekonomia baten BPGa handitzea eta produktibitatea hobetzea¹. Gainera, gizarte kohesioa hobetzen du, pobrezia murrizten du, finantza publikoen iraunkortasunari laguntzen dio eta ekonomiari erresilientzia ematen dio.

Partaidetza tasaren bilakaera sexuaren arabera EAEn
19. irudia

Gizonak

Emakumeak

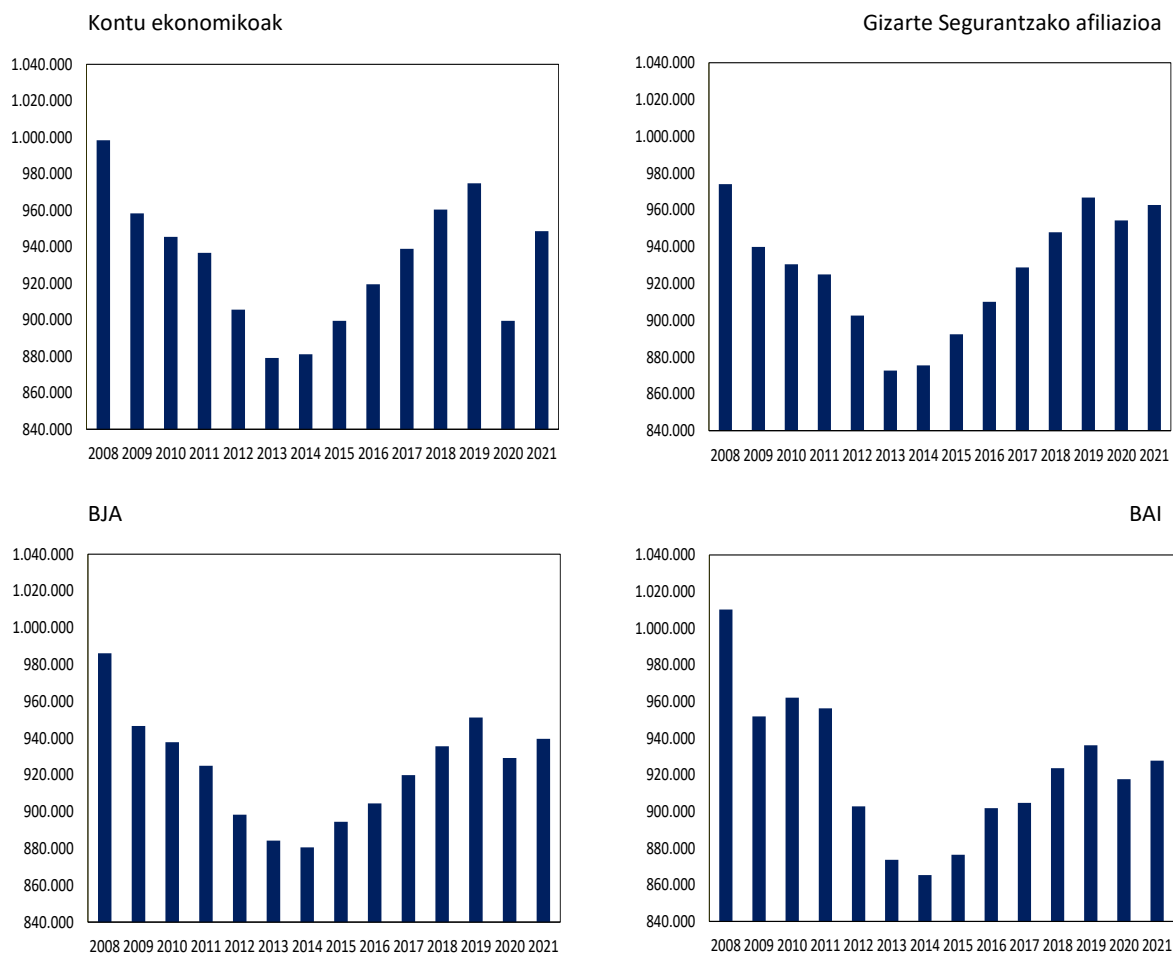
Oharra: Serie hauek ez dira guztiz homogeneoak hainbat urteetan metodologia aldaketak egin zirelako.
Iturria: Eustat

Aipatu berri den lan merkatuaren dinamika positibo hori okupazioaren bilakaeran ere islatu zen, eta aldakuntza tasa positiboak jaso zituen berau aztertzeko erabili ohi diren iturri guztietan. Alde batetik, Eustatek landutako kontu ekonomikoek aurkeztu zituzten erregistrorik mardulenak,

¹ Kingma, Anne & Vandeplas, Anneleen (2022). The Macro-Economic Benefits of Gender Equality (European Commission).

2020an balio oso negatiboak izatetik (-%7,7) 2021ean oso emaitza positiboak izatera igaro baitziren (%5,5). Estatistika horrek lanaldi osoko lanpostu baliokideak erabiltzen ditu enpleguaren aldagai gisa, eta kontuan hartzen dena da BPGaren maila jakin bat lortzeko behar diren benetan lan egindako ordu kopurua.

Enpleguaren bilakaera EAEn. Pertsonak
20. irudia

Iturria: Eustat, Gizarte Segurantzak eta INE.

Hala ere, gainontzeko eragiketek enplegua duten pertsonen kopurua zenbatesten dute, erreferentziazko aldian lan egin duten ala ez alde batera utzita. Azken erregistro eta estatistika horiek oso antzeko balioetan mugitu ziren beraien artean; hala, BJA eta BAI inkestek %1,1eko igoera kalkulatu zuten, eta afiliazioak, berriz, zertxobait gutxiago egin zuen gora, %0,9koa izan baitzen, alegia. Kontuan izan behar da aldi baterako enplegu erregulazioko espedienteetan dauden pertsonak okupatuak eta afiliatuak izaten jarraitzen dutela, baina ez dutela ordurik ekartzen kontu ekonomikoetako lanpostuak kalkulatzeko. Hortik dator estatistiken arteko alde handia.

2020an, eskariaren beherakadak, pandemiaren ondorioz, eskaintza murriztea eta hornidura kate ugari etetea eragin zuen, zenbait ekoizpen jarduera aldi baterako gelditzearekin batera. Hala eta guztiz ere, 2021ean ekonomia azkar suspertu zen eta lanaldi osoko lanpostuen kopurua nabarmen handitu zen. Izan ere, serie historiko osoko hazkunderik handiena izan zen 2021ekoa, 1998an erregistratutakoarekin berdinduz. Enpleguaren hazkundeak ekoizpen sektore guztietan gauzatu ziren. Industria (%3,7) eta eraikuntza (%5,3) dira enplegua astiroen berreskuratzen ari diren sektoreak, eta zerbitzuek izan zituzten erregistrorik onenak (%6,1), nahiz eta egia den pandemian ere zerbitzuek eragin negatiboena izan zutela. Guztira, 2020an galdutako 75.000 lanpostuetatik 49.000 pasatxo berreskuratu ziren 2021ean. Orobat, 50.000 lanpostu inguru sortu behar dira oraindik EAEko ekonomiak 2008an izan zuen enplegu maila berriro berreskuratzeko.

Enplegua sektoreka **19. taula**

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Enplegua guztira	2,2	2,1	2,3	1,5	-7,7	5,5
- Enplegua lehen arloan	0,7	0,1	2,1	-2,8	-2,8	1,1
- Enplegua industrian	1,9	2,9	1,7	0,8	-8,1	3,7
- Enplegua eraikuntzan	0,3	-0,1	3,7	4,1	-3,9	5,3
- Enplegua zerbitzuetan	2,5	2,1	2,3	1,6	-8,0	6,1

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina Eustateko datuetan oinarrituta.

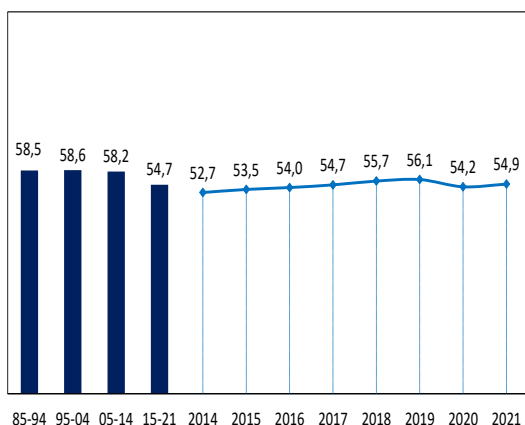
Bestalde, afiliazioak ere goranzko joera erakutsi zuen, eta 2022ko lehen hilabeteetan ere mantendu egin da, 980.000 kotizatzailetik gorako erregistroekin, 2008an lortutako maximoetatik gero eta hurbilago dauden kopuruak baitira. Gorakada horretan emakumeak gizonak baino protagonista

gehiago izan ziren, emakume afiliatuen kopurua %1,0 igo baitzen eta gizon afiliatuenak, ordea, hiru hamarren gutxiago.

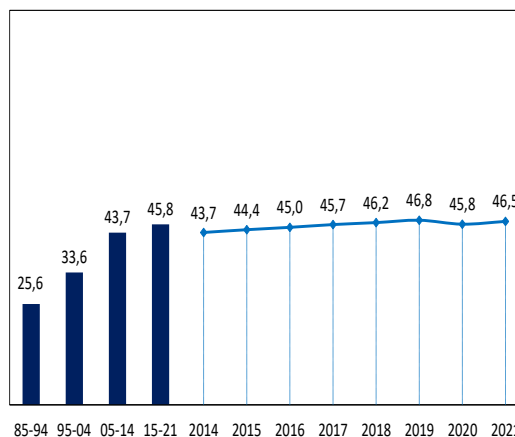
Izan ere, jarduera adarren arabera banakapenean hautematen da enplegu gehien hezkuntzan zein osasun alorreko jardueretan eta gizarte zerbitzuetan sortu zela, eta bi eremu horietan oso nabarmena da emakumearen partaidetza. Halaber, informazio eta komunikazio jarduerak, lineako merkataritzaren eta telelanaren hedapenak bultzatuta, dinamismo nabarmenak izan zituzten. Aitzitik, ostalaritzaren adarrak, jarduerari eta mugikortasunari ezarri zitzaizkien murrizketetatik eratorritako eragin handiagoarekin bat etorritik, ez zituen pandemiaren aurreko enplegu mailak berreskuratu. Era berean, industriaren sektoreak jarraitzen du izaten zigor handiena pairatzen duena, oraindik positiboak ez diren hazkunde tasekin, eta horrek eragin negatiboagoa izan zuen gizonezko kotizatzaileengan.

Enplegu tasaren bilakaera sexuaren arabera EAEn
21. irudia

Gizonak

Emakumeak

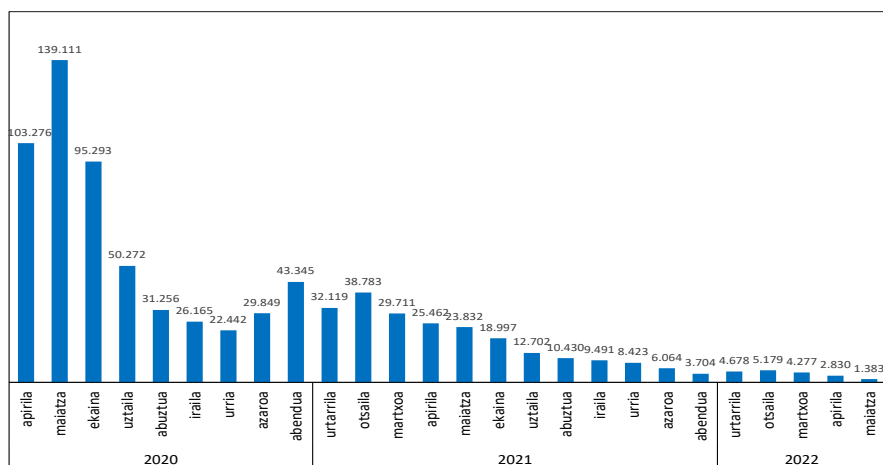
Oharra: Serie hauek ez dira guztiz homogeneoak hainbat urteetan metodologia aldaketak egin zirelako.
Iturria: Eustat.

Azterketa BJAk eskaintzen duen informazio xehatuan oinarrituz, adierazi behar da, koronabirusak lan merkatuan eragin berebizikoa utzi ondoren, 2021ean enplegua nabarmen suspertu zela, landunen kopurua 10.000 baino gehiago haztea lortuz, hau da, urte arteko

aldakuntza-tasa %1,1era iritsi zen. Halaber, enpleguaren susperraldi hori are biziagoa izan zen 2022aren hasieran. Hala eta guztiz ere, enpleguaren hobekuntzak ez zuen sexuaren arabera dagoen arrakala murrizteko balio izan. Izan ere, 2021eko enpleguaren hobekuntzaren ondorioz, enplegu tasa, bai orokorra bai sexu bakoitzarena, igo egin ziren. Horrela, enplegu tasa globala 2020ko %49,9tik 2021eko %50,5era igaro zen, emakumeen kasuan %46,5era eta gizonen kasuan %54,9ra, bi kasuetan aurreko datua baino zazpi hamarren gehiago. Beraz, bi sexuen arteko aldea 8,4 puntutan mantentzen da, baina gogoratu behar da 2018an alde hori 9,5 puntukoa izan zela

Adinari dagokionez, enpleguaren hazkundeak muturreko adin tarteetan, hau da, biztanleria gazteenean eta zaharrenean, okupazio tasak gora egitea ekarri zuen. Hala, 25etik beherakoen tasa %21,9ra jaitsi zen 2020an, baina %23,7ra igo da 2021ean, azken hamar urteetako tasarik altuenera, alegia. Era berean, enplegua zuten 45 urtetik gorako pertsonen ehunekoa %43,0ra igo zen 2021ean, serie historiko osoko tasarik altuenera. Adin tarte handieneko gorakada horretan funtsezkoa izan da emakumeak pixkanaka lan merkatuan sartzea. Azkenik, 25 eta 45 urte bitarteko adin tarteak, enpleguan partaidetza handiena duenak, ez du ia aldaketarik izan aurreko urtearekin alderatuta, eta %77,8ko tasan kokatu zen.

Aldi baterako enplegu erregulazioko egoeran dauden pertsonen bilakaera
22. irudia

Iturria: Gizarte Segurantza.

Beste behin ere, enpleguaren 2021eko zifrak arestian aipatutako zenbait lege baliabideren erabilerak baldintzatu zituen, hala nola, ABEEEak, hasiera batean alarma egoera amaitu arte pentsatuta zeudenak, baina indarrean mantentzen dituzten luzapen berriak ezarri ziren. Espediente horiek erabiltzeak iradokitzen du eraginkorrak izan zirela enplegura itzultzea errazteko orduan, okupazioan lortutako susperraldia kontuan hartuta.

Beste neurri mota batzuk baino arinagoa eta azkarragoa denez, enpresa gehienek ABEEEak erabili zituzten, pandemia bezalako egoera koiunturalak enpleguan egiturazko eragin negatiboa izatea saihestuz, eta baliabide hori lehenetsiz kontratuen amaieraren erabileraren gaintetik. Horren eraginkortasunaren erakusgarri da, 2020ko maiatzean ABEEE baten eraginpean zeuden langile kopururik handiena lortu ondoren (ia 140.000 pertsona), 2021eko amaieran kopuru hori 4.000 pertsonatik beherakoa izan zela. Are gehiago, 2022ko maiatzean, 1.400 pertsona baino ez ziren geratzen aldi baterako lan erregulazioko egoeran.

ABEEEekin gertatu zen bezala, enplegu erregulazioko espedienteak (EEE) ere nabarmen murriztu ziren, 2020ko 30.690 espedienteetatik 2021eko 1.858ra igaro baitziren. Azken horiek, 2012ko otsailean indarrean sartu zen lan erreformaren ondorioz, izapideak murrizten ere saiatu ziren, kaleratze kolektiboetarako aurretiazko administrazio baimenaren behar historikoa ezabatu baitzen. Oro har, eskariaren edo ekoizpenaren murrizketarekin lotutako arazoak zeudela ikusten da; izan ere, lau EEEtik ia hiru arrazoi horren ondorio ziren. Oso urrutitik, ezinbestekoen (%16,3) ondoriozkoak zetozen; gero, arazo ekonomiko eta finantzarioen ondoriozkoak (%8,7), eta, azkenik, arrazoi teknikoek eta antolakuntzakoek eragindakoak (%1,1) oso urriak izan ziren.

Enplegua erregulatzeko EAEn baimendu diren espedienteak
20. taula

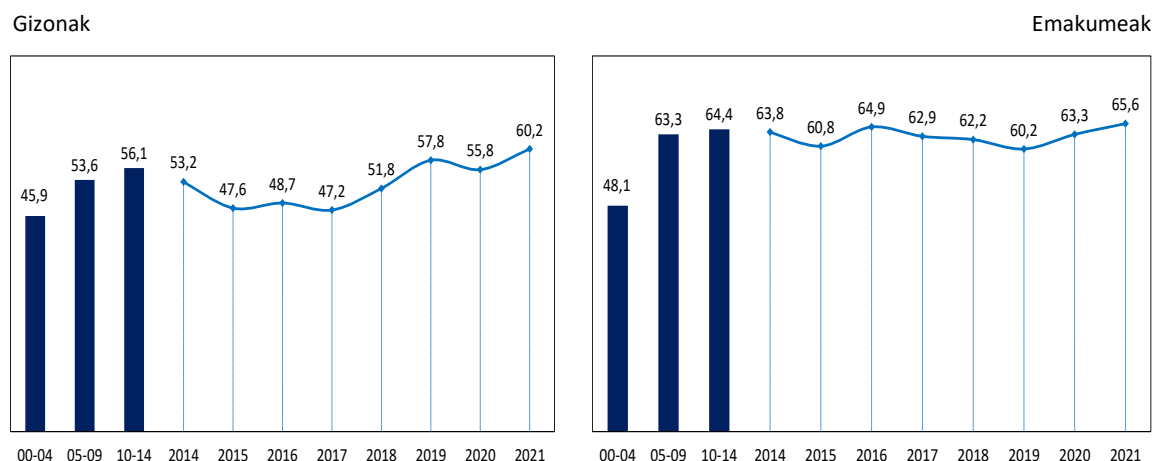
Kopurua

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Espediente kopurua	446	266	187	173	30.690	1.858
Eragindako langileak	6.283	4.342	3.187	2.449	210.019	32.723
<i>Dosier mota</i>						
- Lanaldia murriztekoa	1.172	481	355	219	26.243	3.332
- Behin-behineko etetea	4.473	2.864	2.299	1.933	182.463	28.477
- Kontratua amaitzekoa	638	997	533	297	1.313	914

Iturria: Lana eta Enplegu Saila.

Lanpostuen sorrera eta, batez ere, kalitate handiagokoak bultzatzeko, biztanleriaren prestakuntza funtsezkoa da, eta atal honetan Euskadik hobekuntza nabarmena erakutsi zuen. Zehazki, 30-34 urteko adin taldean goi mailako hezkuntza duen ehunekoa %62,9 izan zen, serie historiko osoko erregistrorik handiena baita, Espainiako (%46,7) eta Europar Batasuneko (%41,6) balioen oso gaineratik. Aipatzekoa da, orobat, puntu horretan emakumeak posizio hobean daudela, hirugarren mailako hezkuntza gizonena baino handiagoa baitute (%65,6 eta %60,2, hurrenez hurren).

Goi mailako hezkuntza (30-34 urte bitarteko taldea)
23. irudia

Iturria: Eurostat.

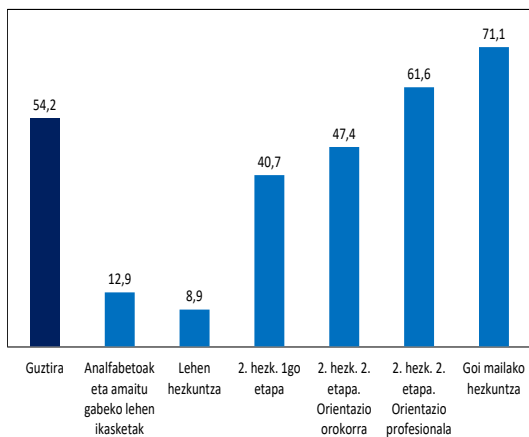
Adierazle horri gehitu behar zaio bigarren etapako bigarren hezkuntza (Batxilergoa edo erdi-mailako LH) amaitu ez eta inolako ikasketarik edo prestakuntzarik jarraitzen ez duten 18-24 urteko pertsonen ehunekoa neurtzen duena. Adierazle hori %4,8an kokatu zen EAEn, Europak 2020rako proposatutako helburua (%10etik beherako abandonatze tasa) nabarmen hobetuz.

Beste behin ere, ikasketarik ez zuten edo lehen edo bigarren hezkuntza ozta-ozta gainditu zuten pertsonen gainerako biztanleek baino langabezia tasa handiagoak izan zituzten, eta horrek egiaztatzen du prestakuntza hobeak enplegarritasun handiagoa dakarrela. Hezkuntzaren eskaintza azkar egokitu behar da lan merkatuan gertatzen ari diren aldaketetara. Bide horretan,

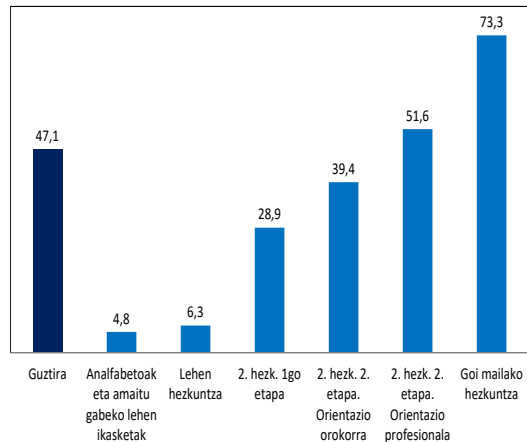
funtsezko zeregina izan dezake hezkuntza dualak, lanaldi partzialeko enplegua eta ikasketak uztartzen baititu. Formula horretan, Euskadi erreferentzia da beste lurralde batzuentzat, eta eskola porrotaren arriskua murrizten eta hezkuntza sistemaren eta lan merkatuaren arteko trantsizioa hobetzen laguntzen du.

Enpleguaren bilakaera hezkuntza mailaren arabera. 2021. urtea
24. irudia

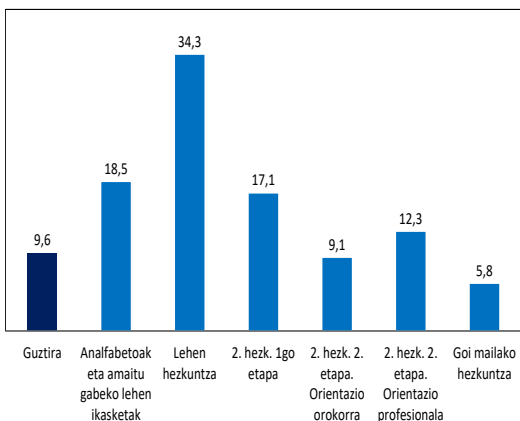
Enplegu tasa. Gizonak

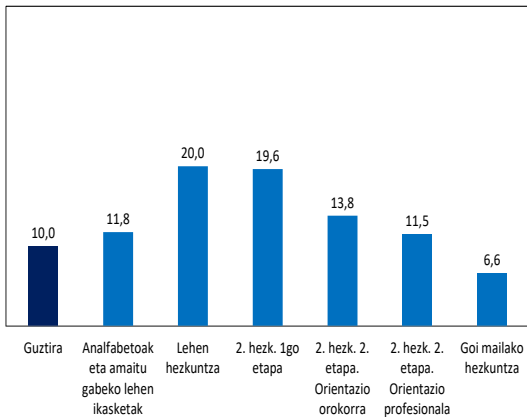
Enplegu tasa. Emakumeak

Langabezia tasa. Gizonak

Langabezia tasa. Emakumeak

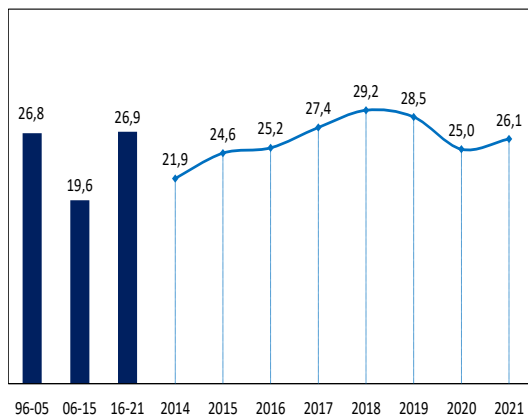

Iturria: INE.

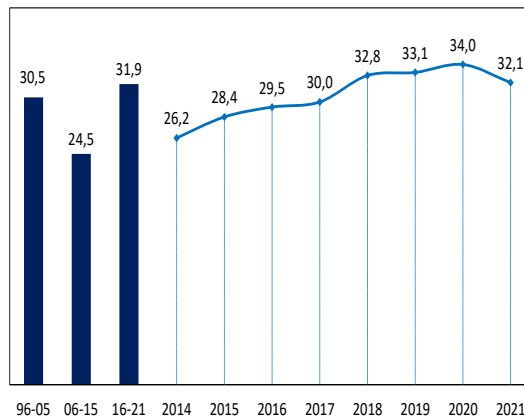
2021ean eta 2022an sortu den enpleguaren bilakaerari gehitu beharreko ohar positibo gisa, kontratazio mugagabearen gorakada nabarmendu behar da (%2,1), iaz aldi baterako kontratazioarena (%0,2) baino handiagoa izan baitzen. Bilakaera horrek 2022. urtearen hasieran ere jarraitu zuen, lan erreforman oinarrituta. Erreforma horren helburuetako bat behin-behinekotasun handiaren aurkako borroka da. Horretarako onartu ziren neurrien artean, honako hauek aipatu behar dira: aldi baterako kontratazioaren erabilerari muga zorrotzagoak ezartzea, prestakuntza kontratuen gehieneko iraupena mugatzea eta obra edo zerbitzurako kontratua ezabatzea. Ondorioz, aldi baterako kontratua zuten soldatapekoen ehunekoa %29,1era jaitsi zen 2021ean. Jaitsiera guztia emakumeen artean gertatu zen, egoera prekarioago batetik abiatuta, eta ia bi puntu murriztu zen haien behin-behinekotasuna, %32,1eraino. Bestalde, gizonen tasa %26,1era igo zen.

Aldi baterako enplegu tasa soldatapekoekiko **25. irudia**

Gizonak

Emakumeak

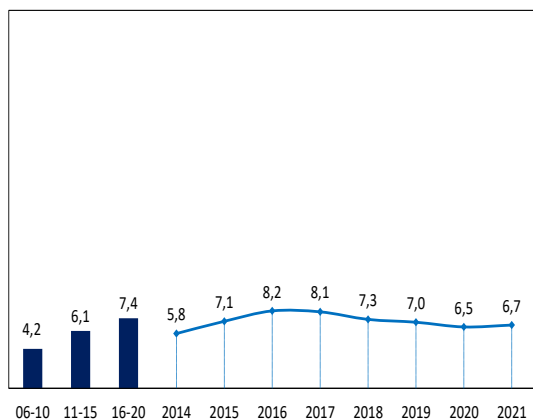
Iturria: Eustat

2021ean lan merkatuaren kalitatea hobetu zuen beste alderdi bat egindako lan denborari buruzkoa izan zen. Hain zuzen ere, lanaldi partzialeko kontratazioa murriztu egin zen urte horretan, bai EAEn, bai Europar Batasunean. Euskadiren kasuan, 2020ko %16,1etik 2021eko %15,3ra gutxitu zen, eta Europar Batasuneko ehunekoa, berriz, %17,7 izan zen. EAEn, lanaldi partzialeko enplegua asko erabiltzen da emakumeak kontratatzeke, eta hori da soldata arrakala azaltzen duen arrazoi nagusietako bat, aurrerago zehaztuko den bezala. Hala eta guztiz ere, azken urteetan nabarmen

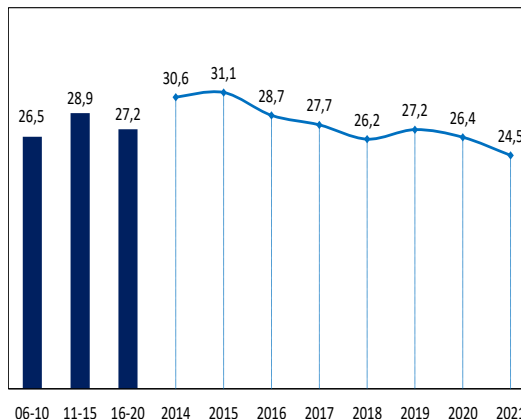
murritzitu da lanaldi partzialean lan egiten duten emakumeen ehunekoa. Izan ere, 2015ean tasa hori %31,1ekoa izan zen bitartean, 2021ean % 24,5era jaitsi zen. Portzentaje hori 2006tik erregistratutako batez bestekoa baino txikiagoa da, urte horretan hasi baitzen informazio hori BAI inkestan.

Lanaldi partziala duten landunek okupatu guztiekiko
26. irudia

Gizonak

Emakumeak

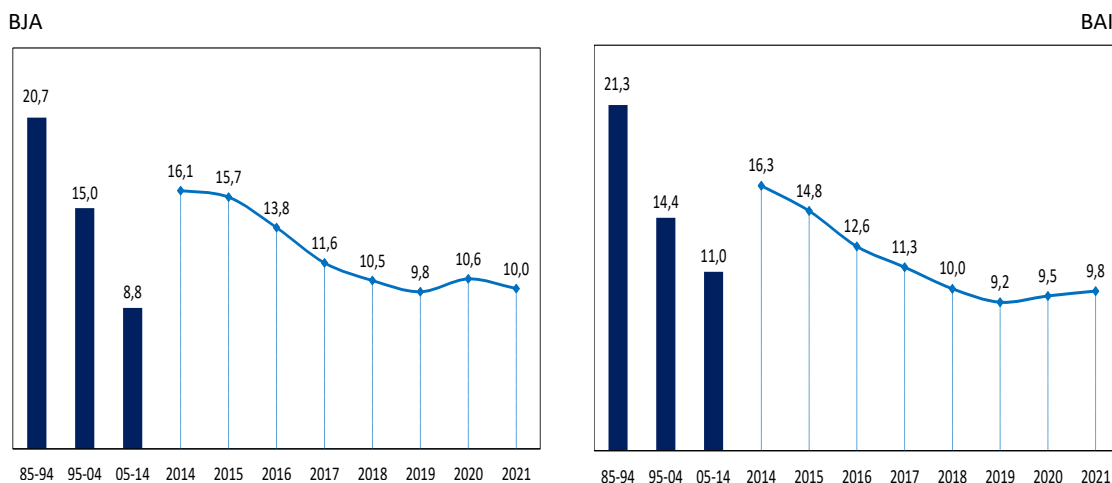
Iturria: INE

2021. urtean sortutako enpleguaren ondorioz, langabeziak nabarmen egin zuen behera urte horretan. 2020an, ABEEak erabili arren, langabeen kopurua 6.100 pertsonatan handitu zen urteko batez bestekoan, baina 2021eko lan merkatuaren dinamismoari esker, kopuru hori 104.200 pertsonara murriztu zen, aurreko urtean baino 5.700 gutxiago. Beraz, 2019ko maila ia berreskuratu zen. Aipatu behar da langabezia dauden pertsonen kolektiboa ia %50ean banatzen dela gizonen eta emakumeen artean, eta 2021eko jaitsiera 3,600 gizonena eta 2.000 emakumeena izan dela, kolektibo bakoitzari dagozkion zifrak 53.100 gizonetan eta 51,200 emakumetan uzteraino.

Enpleguaren eta langabeziaren bilakaera positibo horren ondorioz, langabezia tasak behera egin zuen, eta antzeko zifrak zenbatetsi ziren BJA_n (%10,0) eta BAI_n (%9,8). Hobekuntza hori gorabehera, emaitzak Euroguneko tasetatik urrun daude oraindik ere; izan ere, aurreko urteetan bezala,

euroguneko tasak ez zuen %8 utzi. Sexuaren araberako analisiak adierazten du bietan lortu zela langabezia tasa murriztea, baina jaitsiera pixka bat handiagoa izan zela gizonen kolektiboan, bere tasa zazpi hamarren jaitsi baitzen %9,8ra arte; emakumeena, berriz, puntu erdikoa izan zen, eta 2021eko batez besteko tasa %10,2ra iritsi zen. Langabezia tasaren beherakadak jarraitu egin du 2022aren hasieran, %9,1era arte; %8,5eko tasa gizonentzat eta %9,7koa, berriz, emakumeentzat.

Langabezia tasaren bilakaera EAEn
27. irudia

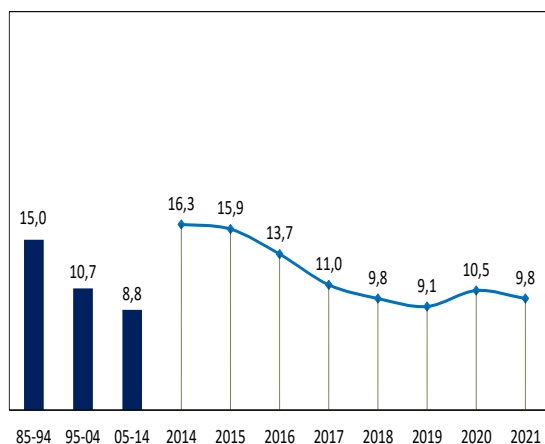

Oharra: Serie hauek ez dira guztiz homogeneoak hainbat urteetan metodologia aldaketak egin zirelako.
Iturria: Eustat eta INE.

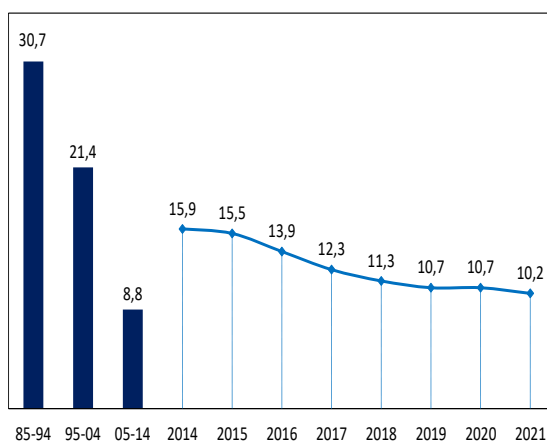
Langabeen kopurua oraindik handia bada ere, Araban, Bizkaian eta Gipuzkoan 2021ean 3.000 lanpostu zeuden bete gabe. Horiek egotea justifikatzen duten arrazoiaren artean, aipatzekoa da lan eskaintza horietarako eskatutako prestakuntza eta langabezia dauden pertsonen gaikuntza ez direla bateragarriak. Arrakala hori, gainera, nabariagoa da adar digitaletan, EAEko enpresa askok adierazi baitute arazo larriak dituztela profesionalak aurkitzeko. Era berean, alokairuko etxebizitzaren eskaintza nahikorik ez izateak zaildu egiten du pertsonak bete gabeko enplegua duten lekuetara mugitzea.

Langabezia tasaren bilakaera sexuaren arabera EAEn
28. irudia

Gizonak

Emakumeak

Oharra: Serie hauek ez dira guztiz homogeneoak hainbat urteetan metodologia aldaketak egin zirelako.
Iturria: Eustat.

Erregistratutako lan kontratuen bilakaera
21. taula

	Kontratuak	Urte arteko aldakuntza (%)					
	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Guztira	828.010	6,5	3,0	3,9	0,7	-30,3	21,7
Lanaldi osoko mugagabeak	27.001	-0,2	11,6	18,2	-10,8	-29,5	31,3
Obra edo zerbitzukoak	128.783	1,3	2,2	3,4	-2,4	-28,9	12,0
Abagunekoak	237.957	10,9	6,6	7,2	4,5	-29,8	22,7
Lanaldi laburrekoak	328.295	8,6	3,7	3,1	2,6	-34,2	26,0
Prestakuntzakoak (*)	7.473	-11,6	5,1	6,9	-17,2	-35,7	50,9
Gainontzekoak	98.501	2,8	-6,2	-3,7	-5,9	-18,5	15,3

(*) Prestakuntzako kontratuetan, lanaldi laburreko praktika kontratuak sartzen dira.

Iturria: Ekonomia eta Plangintza Zuzendaritzak egina, Enplegurako Estatuko Zerbitzu Publikoaren (SEPE) datuak erabiliz.

Azkenik, kontratuek serie historiko osoko erregistrorik onenak izan zituzten, %21,7ko gehikuntza tasa batekin. Nabarmenezkoa da, aurreko aldietan ez bezala, lanaldi osoko kontratu mugagabeen portaera, %31,3ko gorakada eskuratu baitzuen. Era berean, aldi baterako kontratazioak garrantzi handia izaten jarraitu zuen, eta, beraz, pisu handi horren ondorioz, kontratatutako pertsona gehienak hainbat kontratu sinatu zituen urtean zehar, 2020an pertsona bakoitzeko 2,9 kontratu izenpetzetik 2021ean 3,0 kontratu izatera igaro baitziren. Lan erreforman sartutako aldaketek, kontratu mugagabea lehenesten ari direnez, egonkortasun handiagoa eman beharko diete plantillei hemendik aurrera.

Barne jatorriko kostuei dagokienez, BPGaren deflatoareen bidez neurtuak, adierazle hori %2,5 igo zen 2021ean, aurreko hamar urteetan erregistratu ez zen erritmoa baita, prezioen bilakaera urte horietan oso apala, baita negatiboa ere zenbait urtetan, izan baitzen. 2021eko garestitzea urrun dago deflatoareak 2020an izan zuen beherakadarekin (-%1,3), pandemiaren ondoriozko eskariaren ahultasuna dela eta. Hiruhilekoko terminoetan, 2021eko lehen hiruhileko batean BPGaren deflatoarea oraindik ere balio baxuetan (%0,5) egon ondoren, urtearen erdialdeko tartean agertu ziren lehen botila lepoak ekoizpenean eta zenbait lehengairen prezioen igoera, gainerako produktuetara aldatuz joan zirenak. Ondorioz, laugarren hiruhilekoan deflatoarea %4,6an kokatu zen. 2022ko lehen hiruhilekoan, %3,5era arte apaldu da, baina ez da espero urteko gainerako hilabeteetan zuzenketarik lortzea.

Azterketa KPlan zentratuz, indize horrek nabarmen egin zuen gora 2021ean zehar, goranzko etengabeko joerarekin, eta are gehiago areagotu zen 2022ko lehen hilabeteetan, neurri handi batean Errusiaren eta Ukrainaren arteko gatazka belikoaren ondorioz. Zehazkiago adierazita, igoera nabarmen horren atzean lehengaien garestitzearekin hasten den arrazoi kate bat dago, eskariaren susperraldi handiaren ondorioz, eta eskaintzaren erantzunik ezarekin jarraitzen du, hainbat alderdi geopolitikok zein balio kate globaletan erregistratutako botila lepo batzuek kaltetuta.

Errusiaren eta Ukrainaren artean 2021eko amaieran sortu ziren tentsioek eta 2022ko otsailaz geroztik dagoen liskar armatuak energia nabarmen garestitzea eragin zuten, eta faktore hori funtsezkoa izan zen inflazio tasen azken aldiko gorakadan, arestian aipatutako arrazoiekin bat egin zuena. Prezio energetiko altuek bultzatuta, bai argiaren eta bai gasaren prezioek igoera handiak izan zituzten, eta horiei galga jartzen saiatu ziren, akordioak eta deskontuak lortu ondoren, gorakadak mugatzeko.

Zehatz-mehatz, KPIk goranzko joera garbia aurkeztu zuen, eta behetik gorako bilakaera izan zuen. Hala izanda, indizeak negatiboan itxi zuen 2020. urtea, pandemiaren murrizketek kontsumoan izan zuten eraginagatik. 2021eko urtarrilean eta otsailean bere horretan jarraitu zuen atonia horek, baina hileko horretatik aurrera inflazioa etengabe igo zen eskala globalean, eta azken urtean %3,1eko batez besteko igoera jaso zuen, 2011tik izandako handiena. Balio horiek are gehiago egin zuten aurrera 2022ko hilabeteetan, eta duela zenbait hamarkadatik ikusi gabeko urte arteko aldakuntza tasak pairatu zituzten.

Gorago ere adierazi den bezala, lehengaiak egon ziren inflazio prozesu global horren jatorrian. Hain zuzen ere, Brent motako petrolio upelak 50 dolarretan hasi zuen urtea eta 78 dolarretan amaitu zuen. Horrek erregaiaren igoera bultzatu zuen, gasolinarentzat %23ko eta gasolioarentzat %25eko gorakadekin. Gauza bera gertatu zen handizkako merkatuan elektrizitatearen maximo historikoen segida luzearekin eta fakturretara eramatearekin. Beste aldetik, Ukrainako gerrak eragindako tentsio geopolitikoek nekazaritzako lehengaiak ere eragin zieten, eta igoera nabarmenak aurkeztu zituzten.

Kontsumoko prezioen indizearen banaketa

22. taula

Urte arteko aldakuntza tasak eta ekarpenak

	2017	2018	2019	2020	2021	Ekarpena
Inflazioa guztira (%100)	2,0	1,6	1,0	-0,1	3,1	3,1
Azpiko inflazioa (%80,5)	1,1	0,9	1,0	0,8	1,0	0,7
KPI landutako elikagaiak (%16,7)	0,0	0,9	0,6	1,7	1,4	0,2
KPI industriako ondasunak (%23,6)	0,3	-0,1	0,3	0,3	1,0	0,2
KPI zerbitzuak (%40,2)	1,7	1,5	1,6	0,8	0,7	0,3
Hondarreko inflazioa (%19,5)	6,5	4,6	0,8	-4,0	12,1	2,4
KPI landugabeko elikagaiak (%9,5)	3,7	2,9	1,3	4,0	2,6	0,3
KPI energia (%10,0)	8,2	5,9	0,4	-9,4	21,3	2,1

Iturria: INE.

Nahiz eta energiak eta elikagaiak azaltzen duten inflazioak 2021ean izan duen igoeraren zatirik handiena, azken hilabeteetan eta, batez ere, 2022aren hasieran, prezioen gorakada gainerako

produktuetara ere hedatu da. Horren ondorioz, azpiko inflazioak goranzko joera nabarmena erakutsi zuen, eta %4tik gorako aldakuntza tasak markatu zituen, 2021. urtea balio apalagoetan itxi ondoren.

Analisia inflazioaren nukleo egonkorrena osatzen duten partidetatik hasita, prestatutako elikagaiak izan ziren azken hilabeteetan gehien garestitu zirenak, garraioaren kostu handiak eta ongarrien prezio handiagoa direla eta, besteak arrazoi batzuen artean. Era berean, industria alorreko ondasunek ere garestitze nabarmenak ezagutu zituzten, lehengaien goranzko bilakaerak eraginda, eta zerbitzuek ere gora egin zuten prezioetan, pandemiak aurreko hilabeteetan eragin zuen atoniaren ondoren.

EAEko kontsumo prezioen indizea

23. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Indize orokorra	0,0	2,0	1,6	1,0	-0,1	3,1
- Janariak eta alkoholik gabeko edariak	1,6	1,2	1,5	0,9	2,8	2,0
- Edari alkoholodunak eta tabakoa	0,4	1,7	2,2	0,3	0,2	0,4
- Jantziak eta oinetakoak	0,8	0,7	1,1	1,0	1,0	1,0
- Etxebizitza	-4,1	3,7	2,6	-1,4	-3,3	11,3
- Etxeko hornidura	0,5	-0,3	0,3	1,0	0,5	1,9
- Medikuntza	1,0	1,1	0,2	0,4	0,5	0,8
- Garraioa	-1,8	4,3	3,4	2,7	-3,6	7,3
- Komunikazioak	2,6	1,3	2,4	0,9	-1,1	-2,9
- Aisia eta kultura	-1,0	1,9	-0,4	-0,2	-1,0	-0,1
- Irakaskuntza	0,6	1,6	1,0	1,0	1,1	0,9
- Hotelak, kafeak eta jatetxeak	1,0	1,8	1,9	1,9	1,2	1,2
- Besteak	1,7	0,7	0,7	1,6	0,9	1,3

Iturria: INE.

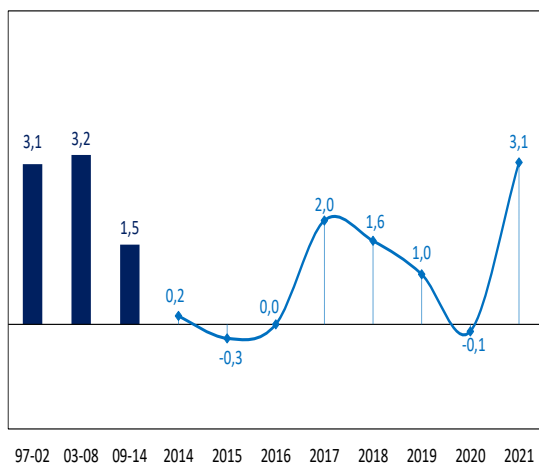
Beste aldetik, hondar inflazioa osatzen duten elementu gorabeheratsuenek aurreko urteko goranzko balioak baieztatu zituzten 2022ko lehen hilabeteetan ere, bai produktu energetikoen kasuan, bai prestatu gabeko elikagaien kasuan. Espero zitekeen bezala, lehenak izan ziren inflazio

handiena eragin zutenak, kontuan hartuta energiak prezioen igoeran izan duen protagonismoa. Aldi berean, bigarrenek hazkunde tasa apalagoak aurkeztu zituzten, baina beren zifrak %10etik gorakoak izatera ere iritsi ziren, ekoizpen kostuak eta elikadura lehengaiak modu esanguratsuan garestitu zirelako.

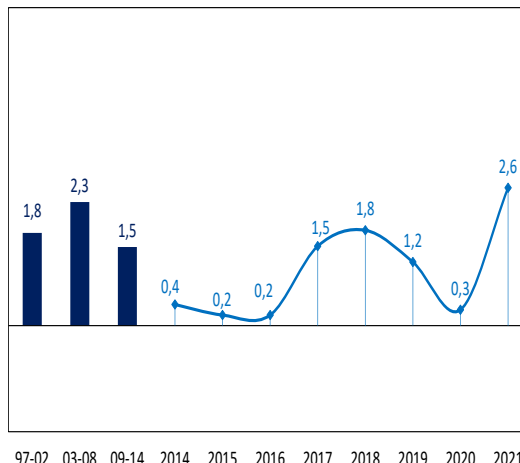
Taldeen garestitzea are nabarmenagoa izan zen 2022. urtearen hasieran, eta energiarekin lotura zuzena zutenak izan ziren hazkunde tasa azpimarragarrienak jaso zituztenak. Hain zuzen ere, etxebizitzarako zerbitzuen taldea %35eko erregistroetara hurbildu zen martxoan, eta aldaketa hori elektrizitatearen garestitzeak eragin zuen nagusiki; garraioaren taldeak, berriz, erregaien prezioen igoeraren ondorioz, %17,4an kokatu zuen bere aldakuntza tasa hilabete horretan, eta erregistro horiek apur bat moteldu ahal izan ziren Espainiako gobernuak elektrizitatearen prezioa geldiarazteko hartu zituen neurrien ondoren. Era berean, turismoarekin lotura estuen duten taldeetan ere, hala nola hoteletan, kafetegietan eta jatetxeetan, eta aisian eta kulturean, goranzko joera hauteman zen.

KPlaren bilakaera ***29. irudia***

Indize orokorra: EAE

Indize orokorra: Eurogunea

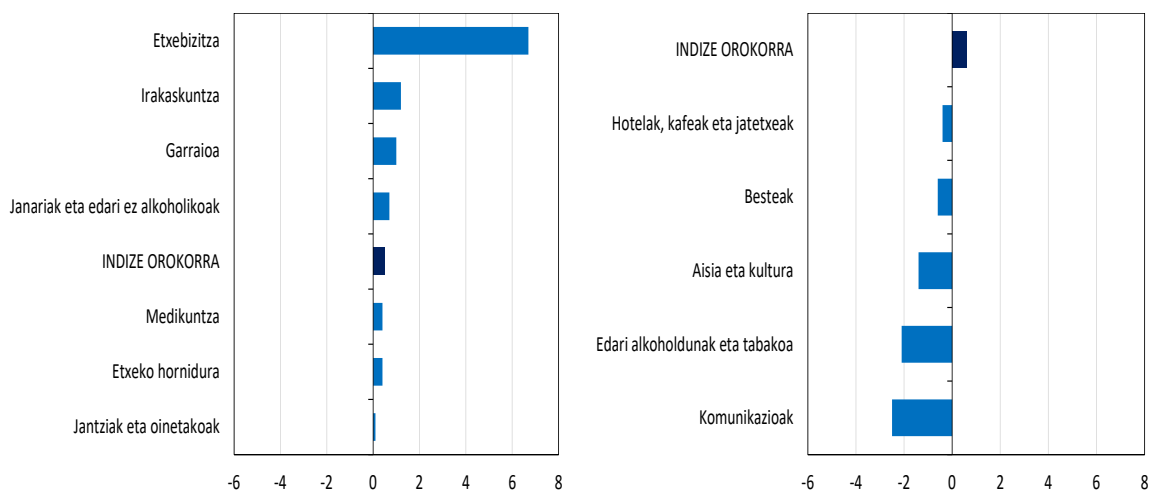

Iturria: INE eta Eurostat.

Prezioen goranzko dinamika horren iraupena Ukrainako gatazka belikotik eratorritako disrupzioek eta gerraren iraupenak berak baldintzatuko dute. Gaur egun bizi diren liskarrak eteteak lehengaien prezioak jaitea eta ekoizpen kateetako botila lepoak zuzentzea ahalbidetuko luke. Hori lortuko ez balitz, kontsumorako produktuen azken prezioetara bideratzen den transmisioa handiagoa izango balitz eta bigarren txandako ondorioak sortzen hasiko balira, inflazioa iraunkorragoa izatea eragingo luke.

Kontsumoko prezioen bilakaera antzekoa izan zen inguruko herrialdeetan. Euskadiko indizeak Euroguneko indizeekin alderatzen baditugu, agerian geratuko zen inflazioa zertxobait handiagoa izan zela autonomia erkidegoan, eta diferentzial hori areagotu egin dela 2022ko lehen hilabeteetan, aldi horretan energiak inflazioaren gorakadari egin zion ekarpena bereziki handia izan baitzen, elektrizitatearen prezioak maximoetan egon baitziren. EAEren kasuan, bezero asko merkatu arautuan daudenez, horrek goranzko bilakaera handiagoa eragin zuen, eta elektrizitatearen igoera horiek altuagoak izan ziren gure inguruan.

EAEren eta Eurogunearen arteko inflazio tarteak. 2021eko batez besteko balioak
30. irudia

Iturria: INE eta Eurostat.

Prezioak aztertzen dituzten gainerako adierazleek bezala, IPRIaren kasuan ere, 2021eko azken hilekoetan hazkunde tasa garrantzitsuak jaso ondoren, aldakuntza tasak are gehiago bizkortu ziren 2022aren hasieran. Egia bada ere industriako prezioen garestitzea energiak bultzatuta etorri zela, gainerako taldeen garestitzea ere esanguratsua izan zen, bitarteko ondasunen bilakaera nabarmenduz, produktu talde horrek erdieroaleen eta lehengai jakin batzuen prezioen igoera biziki pairatu zutelako. Era berean, bai kontsumorako ondasunek bai ekipamendurako ondasunek portaera diskretuagoa izan zuten, nahiz eta beren prezioek ere gora egin zuten, neurri handiagoan edo txikiagoan.

Azkenik, prezioen goranzko tentsioen aurrean, soldatek ez zuten intentsitate berarekin erreakzionatu; izan ere, soldaten igoerek %1,2an itxi zuten 2021. urtea, KPIaren hazkundearen oso azpitik, eta, ondorioz, langile guztiek erosteko ahalmena galdu zuten. Horiek horrela izanda, 2015etik 2019ra bitarteko soldata igoerek izan zuten goranzko joeraren ondoren, 2020tik aurrera joera hori gelditu egin zen, koronabirusaren arazoaren ondorioz jarduera ekonomikoa gelditu zelako, eta 2021ean zehar ez zen berriro aktibatua. Pentsatzekoa da igoerak nabarmen handiagoak izango direla 2022an.

EAEko industriako prezioen indizea
24. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Indize orokorra	-2,9	2,8	3,2	1,4	-3,1	7,3
- Kontsumoko ondasunak	0,6	1,0	2,1	-0,3	1,9	2,9
- Kontsumo iraunkorrak	-0,7	2,4	-0,5	1,9	0,9	1,8
- Kontsumo iragankorrak	0,8	0,7	2,5	-0,7	2,1	3,0
- Ekipamendu ondasunak	0,8	2,7	1,9	1,6	0,8	0,1
- Bitarteko ondasunak	-1,9	1,9	2,6	0,0	-0,5	7,1
- Energia	-10,4	6,6	7,8	5,0	-15,1	20,6

Iturria: Eustat.

Inflazioaren presioak soldatetara oso-osorik ez aldatzeko arrazoietakoa bat da 2021ean sinatutako hitzarmen gehienek ez zutela soldata bermearen klausularik. Bestalde, hitzarmen horiek gero eta

langile gutxiagori eragiten diete, indarreko hitzarmena duten pertsonen ehunekoa %45,9koa izan baitzen, 2020koa (%55,4) baino askoz txikiagoa.

Hitzarmenetan adostutako soldata igoerak
25. taula

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Indarrean dauden hitzarmenak	1,0	1,5	1,9	2,0	1,7	1,2
- Urtean zehar sinatutakoak	1,1	1,7	2,2	2,3	1,2	1,1
Negoiazio esparruaren arabera:						
- Sektoreko hitzarmenak	1,0	1,5	2,0	2,1	1,7	1,0
- Enpresako hitzarmenak	1,1	1,5	1,6	1,8	1,7	1,9

Iturria: Lan Harremanen Kontseilua.